

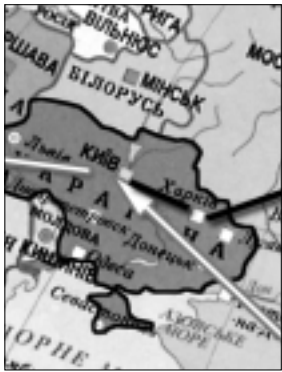
ЦЬОГО
ТРАВНЯ

■ **1709 р.** Царські війська зруйнували Запорозьку Січ. ■ **1871 р.** Народився класик української літератури Василь Стефаник. ■ **1943 р.** У Радянському Союзі сформовано польську дивізію імені Тадеуша Костюшка. ■ **1948 р.** На території Палестини за рішенням ООН утворено Державу Ізраїль. ■ **1955 р.** Підписано Варшавський договір європейських соціалістичних країн (на противагу НАТО).

Битва
довкола
повноважень

▼
4—5

Можливий
прискорювач
нашого
розвитку

▼
6

«Тектонічні
зсуви»
в громадській
свідомості

▼
7

У Биківнянському лісі, що під Києвом, відбувся мітинг-реквієм, присвячений пам'яті жертв репресій тоталітарного режиму. Сотні людей прийшли на місце масових розстрілів вшанувати пам'ять своїх родичів і покласти квіти до братської могили.
На знімку: 80-річна пенсіонерка Любов Монолаті з Коломиї Івано-Франківської області біля імпровізованої могили своїх батьків, розстріляних органами НКВС.
Фото Олександра СИНИЦІ (УНІАН).

Голос України

Г А З Е Т А В Е Р Х О В Н О Ї Р А Д И У К Р А Ї Н И

ОФІЦІЙНО

Усі думки почуто. Висновків треба зачекати

Члени моніторингової місії чотирьох європейських парламентських структур: Парламентської асамблеї ОБСЄ, Бюро демократичних інститутів і прав людини ОБСЄ, Європейського парламенту та ПАРЕ наприкінці свого візиту до України зустрілися з лідерами політичних партій та блоків, що увійшли до складу ВР. Мета — знайомство з політичним життям країни після виборів до Верховної Ради. Власне, із політліде-

рів були тільки Олександр Мороз і Юлія Тимошенко. Інших керівників представляли їх однопартиїці.

(Закінчення на 7-й стор.).

Головний пріоритет — реальність

Урядові комітети Кабінету Міністрів на спільному засіданні в суботу розглянули проект основних напрямів бюджетної політики на 2003 рік.

Як повідомили агентству «Інтерфакс-Україна», основні напрямки бюджетної політики уряд

розроблює відповідно до вимог Бюджетного кодексу України і їх буде направлено у Верховну Раду до 1 червня.

Міністр фінансів України Ігор Юшко зазначив, що головним пріоритетом залишається збалансованість і реальність бюджету на 2003 рік, підвищення ефективності використання бюджетних коштів.

Частка перерозподілу ВВП через зведений бюджет прогнозується на рівні не менш як 23%. Якщо парламентові вдасться ухвалити необхідні зміни до податкового законодавства, то рівень перерозподілу ВВП через зведений бюджет може досягти 25%.

НОВИЙ ПАРЛАМЕНТ розпочинає роботу. У добру путь!

Сьогодні розпочинає роботу Верховна Рада України, обрана 31 березня 2002 року.

А напередодні відбулося заключне засідання підготовчої депутатської групи, де наводилися останні штрихи стосовно порядку та ведення пер-

шої сесії парламенту, обрання тимчасової президії і керівних органів Верховної Ради. Отже, Голова Верховної Ради минулого скликання Іван Плющ повідомить про кількість зареєстрованих народних депутатів і запросить найстарішого за

віком присутнього у залі відкрити сесію.

Після складання присяги народними депутатами сесія почне свою роботу. Підготовчою депутатською групою пропонуються усі необхідні проекти постанов для розгляду народних депу-

татів у залі. Ними рекомендовано, зокрема, внесення деяких змін і до Регламенту ВР. Насамперед це стосується механізму прийняття рішень одразу після обговорення.

(Закінчення на 3-й стор.).

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА, Олександра КЛИМЕНКА.

У НОМЕР

***
ВАТ «Мотор-Січ» минулого року одержало 3,5 млн. грн. надпланового прибутку, про що на загальних зборах акціонерів підприємства повідомив голова його правління В'ячеслав Богуслаєв. Запорізькі авіамото-робудівники у непростих економічних умовах спромоглися збільшити обсяги виробництва товарної продукції. Але основним ринком збуту для неї поки що залишається Росія. Внутрішній ринок теж міг би бути щедрішим для підприємства, якби слідом за законом про держав-

ну підтримку літакобудування в Україні та державною комплексною програмою його розвитку до 2010 року, прийнятими Верховною Радою та урядом, наступними були реальні кроки — замовлення, інвестиції тощо, повідомляє наш власний кореспондент Олександр АБЛЦОВ.

***
Рішенням наглядової ради АКБ «Морський транспортний банк» головному агрономові Котовського райсільгоспуправління (Одеська область) Василю Думбраві встановлено стипендію-

зарплату в сумі 3 тисяч гривень. Такої місячної платні, напевне, не одержує жоден з аграріїв країни. Так банк відреагував на кричущу несправедливість: у факхівців, які несуть відповідальність за віддачу землі-годувальниці, — вкрай низька зарплата, через що посади головних агрономів районів нерідко залишаються вакантними. Ось тільки чи знайдуться послідовники, які отак заохотили б провідних фахівців АПК в інших районах? — повідомляє наш власний кореспондент Георгій ВОРОТНЮК.

***
Цікавим нововведенням порадував мешканців району Маловиськівський вузол зв'язку, що на Кіровоградщині. Відтепер вони через листонош можуть замовити у газівників також і скраплений газ для побутового користування... Цим уже скористалося чимало жителів віддалених сіл, а попит на нову послугу постійно зростає. Адже термін виконання замовлення — лише одна доба, повідомляє наш власний кореспондент Олег БОНДАР.

Новий парламент розпочинає роботу. У добру путь!

(Початок на 1-й стор.).
Проектами постанов пропонується також встановити чисельність фракцій на межі 19 народних депутатів, а також збільшити кількість комітетів ВР з 23 до 27 та однієї комісії.
Голова Підготовчої депутатської групи Адам Мартинюк наголосив, що це лише проекти постанов.
На відміну від попереднього рішення про те, що тимчасову президію складатимуть і вестимуть пленарні засідання шість лідерів парламентських партій і блоків, народним депутатам пропонується, щоб ці обов'язки до обрання Голови Верховної Ради виконували керівники

Підготовчої групи Адам Мартинюк, Віктор Мусіяка, Станіслав Ніколаєнко та Валерій Коновалюк.
Проектами постанов визначено склад тимчасової лічильної комісії: один народний депутат від двадцяти. Хоча, як зауважив Адам Мартинюк, визначитися остаточно й поіменно зі складом лічильної комісії не дає можливості «засекречений момент нашої діяльності». Досі блоки «За єдину Україну!», «Наша Україна» та СДПУ(о) не подали ні списків, ні офіційного підтвердження про свої фракції та їхній кількісний склад.
Ця «засекреченість» діяти-ме до останнього. Дві зак-

лючні зустрічі лідерів переможців Віктора Ющенка, Петра Симоненка, Володимира Литвина, Юлії Тимошенко, Олександра Мороза і Віктора Медведчука стосовно керівників Верховної Ради ситуації також не прояснили.
Залишається в силі принцип пакетного голосування. Буде запропоновано шість пакетів, і ймовірно, що народним депутатам замість одного пакета з персоналіями Голови ВР та його заступників для рейтингового голосування буде запропоновано кілька.
Учора, за повідомленням Адама Мартинюка, мала відбутися третя зустріч шести лідерів переможців, на якій,

крім них, нікого не буде, і де, очевидно, прийматимуть остаточні рішення.
Підготовча група своїм проектом постанови пропонує народним депутатам голосування по запропонованих пакетах проводити відкрито й поіменно. Національне радіо і Перший канал телебачення мають вести пряму трансляцію відкриття роботи Верховної Ради.
У понеділок новообрані народні депутати знайомилися з умовами праці у Верховній Раді. Колег вітав і давав необхідні поради заступник Голови Верховної Ради минулого скликання Степан Гавриш.

Анатолій ВІТРУК.

Не зможу все сказати, про що говорить серце

Вона обрана до парламенту вдруге і вдруге відкриватиме роботу найвищого державного органу України.
Має першокласну освіту, володіє кількома європейськими мовами. Напередодні відкриття першої сесії Верховної Ради четвертого скликання наш кореспондент зустрівся з найстарішим народним депутатом України, головою Конгресу Українських Націоналістів Ярославом СТЕЦЬКО.

— Пані Ярославо, ви у вирі політичного життя України. Чи про це мріялося в екзилі?
— Нам Бог помагає. Ми хотіли мати самостійну державу, ми її маємо... Але я не бачу, щоб Україна була такою, про яку ми мріяли. Треба далі змагатися, щоб ми стали господарями на власній землі. Люди не повинні жити так бідно, як живуть тепер. А коли ви бачите, який наш народ працьовитий і благородний, то маєте чимраз більшу заохоту працювати для нього і навіть думки не припускаєте, що час було б відпочити...
— Ви були удостоєні честі відкривати роботу Верхов-

ної Ради минулого скликання. Що думали в тій непростій ситуації, коли не всі хотіли бачити вас на високій парламентській трибуні?
— Націоналістка відкриває парламентську сесію... Я знала про наміри заборикадувати прохід до трибуни, але я рівночасно була свідомою того, що на нас звернені очі всього українського народу і цілого світу, які спостерігали, що діється у Верховній Раді України...
— Хвилювалися?
— Я хвилювалася лише за те, щоб гідно провести відкриття першої сесії парламенту, бо то була нагорода, Божий знак: сьогодні

відкриваємо, а завтра матимемо більшість у парламенті, тому що народ не може вічно обирати тих, хто не хоче працювати задля його добробуту.
— Ваші сподівання справдилися на цих виборах?
— Результати голосування до Верховної Ради переконливо показали, що рівень свідомості виборців весь час зростає. Кожна з понад 30 партій у бюлетені проголошувала одні і ті ж благородні цілі: незалежність, добробут, міжнародну безпеку. Але легше скласти настанову, ніж її здійснювати. Велика кількість партій не є здоровим явищем. З часом усе це розвіється, політичні сили об'єднуються, стануть помітні результати їхньої діяльності, помітні діла, а не слова.
— Ви майже процитували гасло «не словом, а ділом».
— Так. Багато говорять про те, що в керівництві державою місця мають посісти професіонали. А я вважаю, що це повинні бути люди з українським серцем. У першу чергу. Тоді

вони не будуть робити кривди власному народу, здирати з нього шкуру, а самі багатіти.
— Доля вдруге проведе вас дорогою до парламентської трибуни для відкриття сесії і нової сторінки в історії держави.
— Якщо ми свідомі патріоти, ми повинні дбати про цілісність нації, а не про свої партії та організації. Українська ідея така міцна, що здатна об'єднати і тих, хто зараз проти неї. Наш Конгрес, зокрема, постановив «закопати Збруч», тобто вирівняти різницю між сходом і заходом України. Ми бачимо тенденцію, відчуваємо внутрішнє бажання до об'єднання і порозуміння. Відмінності зітруться, і тоді ніщо й нікому не допоможе знову опанувати Україною. Але я не зможу все це сказати, про що говорить моє серце. Я зачитаю присягу народного депутата і відкрию сесію, а договорить своїми справами народ.
— Дякую за розмову.
Записав Анатолій КАРАСЬ.

До трьох років за ґратами

Проти голови територіальної виборчої комісії з виборів депутатів Херсонської обласної ради Зінаїди Орлової порушено кримінальну справу — за невиконання судового рішення. Про це повідомив на першій сесії Херсонської облради прокурор області Микола Банчук. Прокурор оприлюднив перед залом «епопею» порушень виборчого закону, пов'язану з головою обласної ради попереднього скликання Валерієм Третьяковим. Газета вже писала про те, як Третьяков з непрохідного п'ятого місця опинився на третьому, завдяки «добровільній» відмові від мандатів двох перших переможців Наталії Бутяєвої та Тетяни Романової. Мандат Валерія Третьякова суд визнав недійсним. У результаті депутатом стала й висуванка КПУ Тамара Ясинська, котра посіла четверте місце.
Микола Банчук повідомив також, що голова тервиборчкому Зінаїда Орлова приховала від депутатів, що Верховний Суд України відхилив скарги її та Третьякова на рішення місцевого суду, оскільки воно не підлягає апеляції і має виконувати-

тися негайно. Та незважаючи на заклик прокурора усунути на сесії порушення закону, голова територіальної комісії видала Третьякову депутатське посвідчення. Його кандидатуру було внесено і до бюлетеня для таємного голосування під час виборів голови обласної ради. Із 63 депутатів за нього віддали голоси 14, решта (за винятком трьох «проти всіх») дісталися Анатолію Юрченку, заступнику голови облдержадміністрації з аграрних питань. До слова, чотири роки тому депутати обирали голову ради також із цих двох кандидатур.
«За невиконання судового рішення Кримінальний кодекс передбачає позбавлення волі до трьох років, — зазначив у розмові з журналістами прокурор Херсонської області Микола Банчук. — Кримінальну справу у відношенні голови виборчої комісії Зінаїди Орлової ми завершимо найближчим часом. А на рішення комісії про видачу посвідчень Третьякову та Ясинській обласна прокуратура внесе протест». Отож далі буде.
Алла БРУСИЛОВА.
Херсон.

У НОМЕР

Постанова Центральної виборчої комісії Про призначення повторних виборів народних депутатів України в одномандатних виборчих округах №№ 18, 35, 201

У зв'язку з визнанням Центральною виборчою комісією відповідно до постанов Центральної виборчої комісії від 19 квітня 2002 року № 878 «Про визнання виборів народного депутата України в одномандатному виборчому окрузі № 35 недійсними», 25 квітня 2002 року № 901 «Про визнання недійсними виборів народного депутата України в одномандатному виборчому окрузі №№ 18», 25 квітня 2002 року № 902 «Про визнання недійсними виборів народного депутата України в одномандатному виборчому окрузі № 201» виборів народних депутатів України в одномандатних виборчих округах № 18, 35, 201 недійсними, керуючись частиною четвертою статті 15, пунктом 12 частини другої статті 22, частинами першою, другою, третьою статті 82, статтею 84 Закону України «Про вибори народних депутатів України», статтями 11, 12, пунктом 20 статті 14 Закону України «Про Центральну виборчу комісію», Центральна виборча комісія постановляє:

1. Призначити повторні вибори народних депутатів України в одномандатних виборчих округах № 18 (Вінницька область), № 35 (Дніпропетровська область), № 201 (Черкаська область) на неділю, 14 липня 2002 року.
2. Цю постанову опублікувати в газетах «Голос України» та «Урядовий кур'єр» та надіслати окружним виборчим комісіям одномандатних виборчих округів №№ 18, 35, 201, Вінницькій, Дніпропетровській, Черкаській обласним державним адміністраціям та обласним радам.

Голова Центральної виборчої комісії
М. РЯБЕЦЬ.

м. Київ, 10 травня 2002 року.
№ 926.

Прощавай, зброе!

Під таким гаслом проходив плановий польовий виїзд працівників ГУ МВС України в Київській області. Цього року ними з незаконного обігу вилучено понад 80 одиниць вогнепальної зброї: обрізів, пістолетів, і навіть гранатометів. Усе це було знищено на території навчального центру обласного міліцейського главку. Окрім того, на переплавку відправлено добровільно здану громадянами зброю.
До речі, кожен, хто бажає позбутися, приміром, кулемета, що не був задіяний у злочині, не лише звільняється від кримінальної відповідальності за його зберігання, а й отримує 500 гривень, за автомат — 200 грн., пістолет — 100 грн., ручну гранату — 80 грн., патрон — 0,10 грн. тощо.
З початку року кількість злочинів на Київщині зменшилася на 17,2 відсотка (всього їх зареєстровано понад чотири тисячі). Зі слів начальника Головного управління генерал-майора МВС України в Київській області Василя Зарубенка, останнім часом у виявленні кримінальних злочинів істотно допомагають працівники Державної автомобільної інспекції. Та, на жаль, нині ще залишаються нерозкритими понад півтисячі правопорушень.
На знімку: проводиться знешкодження саморобних вибухонебезпечних предметів у розібраних факівцями ГУ МВС України в Київській області захисних контейнерах (для їх виготовлення достатньо спеціально обладнаних старих автомобільних покришок).

Надія ГОРБАТЮК.

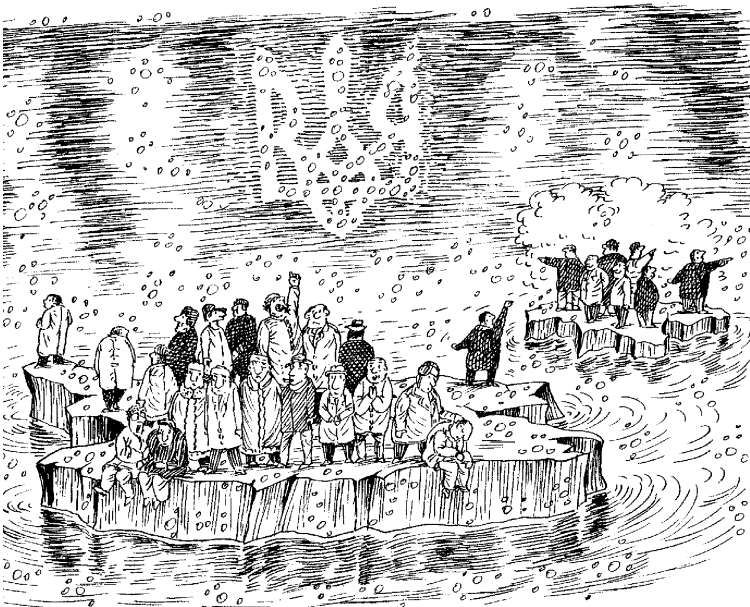
Фото Анастасії СИРОТКІНОЇ.

Колектив працівників апарату Верховної Ради України висловлює щире співчуття співробітникові апарату Зубченку Миколі Михайловичу з приводу тяжкої втрати — передчасної смерті його рідного брата
Петра Михайловича.

ЕВОЛЮЦІЯ

Битва

законодавча гілка

ВЛАДИ

16 липня 1990 року Верховна Рада прийняла Декларацію про державний суверенітет України. У Декларації вперше було визнано, що «державна влада в Республіці здійснюється за принципом її розподілу на законодавчу, виконавчу та судову».

1. Гострі кути «круглого столу»

Бурхливий розвиток подій, політичне протистояння породили «революцію на граніті». Студентська голодівка закінчилася не тільки відставкою тодішнього Голови Ради Міністрів Віталія Масола, але й створенням 3 жовтня 1990 року Конституційної комісії для роботи над проектом нового Основного Закону Української РСР. На сторінках преси розпочинаються дискусії. Зокрема, щодо моделі державного управління.

За «круглим столом» у редакції «Голосу України» (матеріал було надруковано 19 січня 1991 року) зійшлися вчені-правники.

Зокрема, Леонід Юзьков (перший голова Конституційного Суду України) тоді зазначив: «... Слід відмовитися від тих державно-правових інститутів (малися на увазі ради. — Авт.), які не витримали випробування часом, гальмують становлення правової державності в республіці».

Ще один учасник «круглого столу» Микола Козюбра (нині суддя Конституційного Суду) запропонував: «Доцільно було б передбачити спеціальний розділ і вмістити в ньому глави про законодавчу, виконавчу і судову владу, місцеве самоврядування».

А Леонід Юзьков додав: «Зазначу лише, що «поділ влади» — це не просто розмежування функцій між відповідними органами держави. Він передбачає створення системи засобів, що забезпечують «урівноваження» названих влад, їх взаємоконтроль. Така система заходів у наші одержала назву механізмів «утримувальних і протидіє», які є перешкодою для зосередження влади в одних руках».

Однак уже невдовзі («Голос України», 26 березня) доктор юридичних наук, керівник групи наукових консультантів секретаріату Верховної Ради УРСР Анатолій Мацюк зазначає: «Принцип поділу влади, як відомо, закладено в Декларації

про державний суверенітет України. Справа тепер за тим, щоб послідовно втілювати його в новій Конституції України. Проте зробити це не так просто, оскільки даний принцип не сумісний з нинішньою системою Рад як державних органів, побудованою за гаслом «Вся влада — Радам». У результаті ми маємо безліч «парламентів» різного рівня, на роль яких претендують навіть районні й сільські ради, а отже, і війну ухвалених ними «законів», яка фактично паралізує владу. Підхід до Рад як єдиної системи державної влади ґрунтується на ототожненні понять «влада народу» і «влада Рад». Насправді повновладдя народу реалізується через державну владу (законодавчу, виконавчу, судову, місцеве самоврядування...). Стосовно Рад це означає, що державну владу уособлює лише Верховна Рада республіки».

Це був перший риф, з яким зіткнувся корабель розробників Конституції. Намітилося протистояння між прихильниками класичної теорії державного права і прихильниками теорії «радянської вертикалі» як єдиної системи державної влади. Однак цей риф був не останній.

2. І тоді з'явився Президент

Завідувач кафедри адміністративного та державного права Львівського державного університету Володимир Кампо у «Голосі України» (12 квітня) поставив запитання: «...Яка форма правління має утвердитися в Україні: президентська чи парламентська?..» І сам дав на нього відповідь: «... На мою думку, Україні найбільше підійшла б змішана форма правління: напівпрезидентська республіка, в якій було б втілено елементи обох названих форм правління».

І невдовзі завідувач докторантури та аспірантури Київського інституту цивільної авіації Федір Чуприна вносить пропозицію: «... обговорити на

сесії: про введення посади Президента» («Голос України», 30 квітня).

Отож визначилася ще одна тенденція під час формування державної моделі управління: з'явилася пропозиція запровадити посаду Президента. Однак водночас це може призвести до концентрації влади в одних руках. А тому 7 травня в «Голосі України» головний науковий консультант групи наукових консультантів при секретаріаті Верховної Ради УРСР Микола Козюбра застерігає: «Вирішальне значення для запобігання узурпації влади в одних руках має встановлення чітких механізмів, які регулюють відносини президента із законодавчою владою. Не можна не визнати, що в президентській республіці, порівняно з парламентською, механізми «утримання і протидіє» між законодавчою і виконавчою владами, які перешкоджають монополізації однієї з влад, досить розвинуті. Так, президент у президентській республіці такого права (розпуску парламенту і призначення дострокових виборів. — Авт.) не має; забороняється парламенту делегувати свої повноваження президентові; парламентові надається право вето на укази президента; президент відповідальний перед Верховною Радою в порядку так званого імпідменту тощо. У руках Верховної Ради залишається, крім того,

один з найголовніших і найефективніших засобів контролю за діяльністю президента — вирішення питань бюджету республіки та інших фінансових витрат».

3. Прообраз Основного Закону

15 травня 1991 року Голова Верховної Ради УРСР, голова Конституційної комісії Леонід Кравчук на сесії Верховної Ради виклав у доповіді концепцію нової Конституції Української РСР. Зокрема, він сказав: «... і, по-третє, зафіксувати принципи розподілу державної влади на законодавчу, виконавчу і судову, передбачивши разом з тим у цих структурах необхідні протидіє з тим, щоб виключити будь-які можли-

ектом пропонується законодавчий орган республіки — Верховна Рада України як постійно діючий орган».

Складатиметься з двох палат — Народної, депутати якої обираються на багатопартійній основі строком на 3 (варіант — 4), і Палати представників із рівного числа депутатів від областей, міст республіканського підпорядкування та Кримської АРСР строком на 6 років по багатомандатних виборчих округах...

Палати наділяються спільною і спеціальною компетенцією. Народна палата... є провідною у вирішенні законодавчих і фінансових питань. Палата представників — у вирішенні питань призначення вищих посадових осіб, надання громадянства, ук-

підпорядкованості відповідальності низових Рад вищим» («Голос України»).

Однак 19 травня 1991 року Концепція нової Конституції була схвалена Верховною Радою. Концепція у переліку основних положень передбачала державну модель управління у формі президентської республіки. Пропонувалося запровадити посади Президента і віцепрезидента країни.

Законодавчу владу мав би уособлювати однопалатний професійний парламент. Цій владі заборонялося приймати закони, що суперечать Конституції, делегувати будь-яку із своїх функцій іншим владам чи брати на себе функції інших влад, вирішувати питання, які є предметом

Жовтень 1990 року. «Революція на граніті»: голодуючі студенти на майдані біля будинку Верховної Ради. Одна з вимог — прийняття нової Конституції України.

вості індивідуальної чи групової узурпації влади, її використання всупереч інтересам народу...

...Мислиться також, що Президент буде позбавлений так званих «делегованих і надзвичайних» повноважень, склад Кабінету Міністрів затверджуватиметься Верховною Радою за його поданням, а не формуватиметься ним одноосібно...

...Наступна принципова позиція Концепції. Її про-

ладання міжнародних договорів тощо».

Отже, вперше починає вимальовуватися коло повноважень вищого законодавчого органу. Щоправда, ці пропозиції дехто з народних обранців зустрів «у штики». Так, на ранковому засіданні Верховної Ради 15 травня «депутати В. Желіба, М. Гришко беззастережно виступили за збереження радянської форми влади з посиленням вертикальної

обов'язкового народного референдуму».

Концепція передбачала у Конституції заборону Президентові застосовувати будь-які форми тиску на Верховну Раду (право на її розпуск, на делегування йому надзвичайних повноважень, самостійне вирішення бюджетних питань).

«За порушення Конституції і законів Президент несе відповідальність (в порядку імпідменту) перед Верховною Радою...» — йшлося в Концепції.

Цікаво, однак, інше. Уже 5 липня того самого року, коли Верховна Рада приймала Закон «Про Президента Української РСР», народні обранці чомусь змінили свою думку і всупереч Концепції посади віцепрезидента не запровадили. Водночас, відповідно до законодавчого акта, глава держави лише представляв для призначення кандидатуру Прем'єр-міністра і вносив пропозицію про його звільнення.

Лише за погодженням з головним законодавчим органом Президент міг призначити Державного міністра з питань оборони, національної безпеки і надзвичайних ситуацій, міністрів внутрішніх справ, закордонних справ, фінансів, юстиції та Голову КБД УРСР.

16 липня 1990 року. Перший заступник Голови ВР України Іван Плющ спілкується з киянами після прийняття Декларації про державний суверенітет України.

(Продовження. Початок у № 71).

ДОВКОЛА ПОВНОВАЖЕНЬ

Президент мав право протягом двох тижнів накласти на закон, прийнятий Верховною Радою, вето, яке додалося простою більшістю.

Отже, якщо Концепція нової Конституції передбачала президентську республіку, то уже у вищезгаданому законі законодавча влада посилювала свої контрольні функції, у тім числі щодо кадрових призначень.

Водночас для багатьох аналітиків стало зрозуміло: протистояння довкола проекту Конституції буде відбуватися не лише по осі: новообраний Президент — Верховна Рада, але й у самому парламенті. Народні депутати ділили-ся, щонайменше, на три групи: прихильників вертикалі радянської влади, парламентської республіки і президентської форми правління.

4. Привид радянської влади повертається

24 серпня 1991 року, після провалу спроби перевороту, Верховна Рада ухвалила Акт про незалежність України. І водночас призначила на 1 грудня проведення всеукраїнського референдуму на його підтримку. На цю дату було призначено і перші президентські вибори.

Першим всенародно обраним Президентом України став Голова Верховної Ради Леонід Кравчук. Головою парламенту народні депутати обрали Івана Плюща.

І вже на першій пресконференції 6 грудня Іван Плющ заявив: «Радянська влада, яка у нас існувала, це була яскрава, дорога обгортка численних партійних комітетів, які всім і вся керували... Тому форма Рад — це наша перспектива як протистояння президентській формі правління».

А 18 березня в інтерв'ю «Голосу України» Іван Плющ свою думку розвинув далі: «Водночас я категорично не погоджуюся з тими, хто каже, що Ради себе не виправдали. Бо у нас цей інститут ще ніколи не працював, як працює в інших країнах. Ми сфальсифікували його зміст ще коли зароджувалися Ради робітничих і солдатських депутатів. Парламент — це рада, конгрес — це рада, дума — це рада. Не залежить від Президента чи його представників, бути чи не бути Радам. Я глибоко переконаний, що доки існує ця Верховна Рада, і Президент може почуватися безпечніше.

Так-от, наше завдання на перехідний період зберегти Ради, провести нові вибори від села до міста, області, потім прийняти закон і провести вибори до Верховної Ради. Треба сформувати такі представницькі органи, які існують у демократичних державах з парламентською або змішаною формою державного управління. Мене інколи за кордоном запитують, яка у вас буде конституція — французька чи американська. Я кажу — українська. Але мені зда-

ється, що найбільш відпрацьована форма — американська. Там Президент — глава держави, але це не заважає існувати в авторитеті і повазі конгресу. А у нас стереотип закладений ще від Івана Грозного. Ми так навчені — або диктатура, або анархія. Нашим же завданням є створення представницьких органів, які були б протигагою можливій диктатурі».

5. Верховна Рада — Президент: перші іскри протистояння

1 липня 1992 року на обговорення Верховної Ради було нарешті винесено проект нової Конституції. А напередодні перед народними обранцями виступили співголови Конституційної комісії — Президент України Леонід Кравчук та Голова Верховної Ради Іван Плющ.

Глава держави у своєму виступі підкреслив: «Не можна сказати, що і в проекті нашої Конституції закладається така класична форма. У ньому є елементи парламентсько-президентської форми правління. Так звана французька модель. Свідчення цього — надзвичайно широке коло повноважень, якими за проектом наділяються Національні збори. Зокрема, і з контролю за виконавчою владою. І це цілком виправдано. Та головне полягає не в тому, як назвати ту чи іншу форму державного правління, а в раціональному розподілі функцій між відповідними державними структурами, які мають бути однаковою мірою незалежними, сильними й ефективними. І разом з тим конструктивно співпрацювати».

Натомість Голова Верховної Ради Іван Плющ наголосив на іншому: «Але для того, щоб виконавча влада не розвивалася в авторитарному напрямі, необхідно урівноважити її сильною і незалежною законодавчою владою. Треба чітко провести розподіл повноважень (розподіл влади) між ними, передбачити механізми, які на будь-якому етапі давали б можливість перепиняти узурпацію влади, нехтування повноважень народу».

Такою протигагою можуть бути лише представницькі органи державної влади, які, уособлюючи суверенітет народу, можуть і повинні стати гарантом демократичного розвитку держави.

Ось чому розвиток парламентаризму, конституційне закріплення прерогатив парламенту має важливе значення».

Зрозуміло, «за кадром» залишилися виступи співголів на засіданні Конституційної комісії. Але, безсумнівно, Голова Верховної Ради Іван Плющ побачив у запропонованому проекті Основного Закону певні переваги президентської влади. Тим паче що глава держави і не приховував того, що в основу Конституції покладено французьку модель державного управління: силь-

ний Президент — сильний парламент. Однак Іван Плющ переконаний: насамперед у Конституції повинні бути закріплені пріоритети Верховної Ради. Окрім того, трохи вище він вжив термін «представницькі органи державної влади». Отож він, найімовірніше, ототожнив місцеві ради з державною владою.

Варто зазначити (хоча розвиток місцевого самоврядування — не тема нашого дослідження): запровадження в Україні посади представника Президента на рівні областей і районів і здетонувало початок протистояння глави держави і парламенту. Зауважимо: Іван Плющ у той час послідовно і наполегливо захищав права місцевих рад.

6. Проект, який не став Конституцією

17 липня «Голос України» опублікував для всенародного обговорення проект Конституції України. За статтями 114, 115 «державну владу здійснює народ в особі громадян України, які мають право голосу». «Народ здійснює державну владу шляхом всенародного голосування (референдуму), виборів, а також через систему державних органів».

Стаття 123 визначала, що «делегування функцій від однієї влади до іншої забороняється, окрім випадків, передбачених цією Конституцією».

Кожна влада під час виконання своїх функцій є автономною і діє у встановлених Конституцією межах».

Проект передбачав, що законодавчу владу уособлюють Національні збори. За статтею 125 вони «правомочні вирішувати будь-які питання державного життя в Україні, крім тих, що вирішуються винятково всеукраїнським рефе-

рендумом або віднесені згідно з Конституцією до відання Президента України, уряду України, інших державних органів Республіки Крим, а також органів місцевого і регіонального самоврядування».

Національні збори пропонувалося формувати з двох палат — Ради депута-

зидента України; ухвалення рішення про проведення всеукраїнського референдуму про дострокове припинення повноважень Президента України.

І нарешті — увага! — призначення і звільнення з посади за поданням Президента Прем'єр-міністра України.

1 грудня 1991 року. Всеукраїнський референдум на підтримку Акта про незалежність України і вибори першого глави держави. Український народ голосує за своє майбутнє.

тів і Ради послів на постійній основі. Члени Національних зборів користуються парламентською недоторканністю.

Якими ж правами наділялись Національні збори? Приймати Конституцію, конституційні закони і просто закони, які унормовують суспільне життя, ухвалювати кодекси з усіх галузей законодавства тощо.

Окрім того, до повноважень Національних зборів було зараховано такі питання: внесення змін до Основного Закону; оголошення рішень всеукраїнських референдумів; ратифікація, денонсація, припинення і анулювання міжнародних договорів; призначення виборів Пре-

зиденту України; призначення і звільнення з посади за поданням Президента Прем'єр-міністра України.

Окрім того, за ними закріплювалося право заслуховувати звіти і пропозиції утворених спільно палатами тимчасових слідчих комісій, обговорювати і приймати з них рішення; застосовувати імпідмент у випадках, передбачених Конституцією.

Низка повноважень закріплювалася за палатами Національних зборів.

Скажімо, до виключних повноважень Ради депутатів належав парламентський контроль у сфері захисту прав і свобод людини і громадянина; призначення Уповноваженого Національних зборів у правах людини. Палата здійснювала парламентський контроль за діяльністю Національного банку і Державного контрольного комітету, призначала Голову Нацбанку, Голову Державного контрольного комітету і державних контролерів. Окрім того, надавала згоду на призначення і звільнення Президентом України Міністра фінансів, Міністра закордонних справ, Міністра юстиції, Міністра внутрішніх справ, Міністра оборони, Голови Служби безпеки України, глав дипломатичних представництв в інших країнах та при міжнародних організаціях. До компетенції Ради депутатів належало призначення заступника Голови та 11 членів Конституційного Суду.

Лише Рада депутатів могла пред'явити звинувачення «у разі застосування імпідменту за наявності порушення кримінальної справи проти Президента, Прем'єр-міністра та посадових осіб, які обираються, призначаються палатами Національних зборів, що тягне за собою усунення з посади відповідної особи». У свою чергу Рада пос-

лів повинна була затверджувати статuti регіонального самоврядування, призначати голів і членів Верховного Суду, Вищого господарського суду і Генерального прокурора країни. За нею закріплювалося право також затвердити заступника Голови та 11 членів Конститу-

ційного Суду. Водночас Рада послів надавала б попередню згоду на укладання міжнародних договорів про державні союзи і військово-політичні об'єднання, міжнародні організації і державні кордони.

Саме Рада послів ухваливала б рішення про «достатність підстав для усунення з посади посадових осіб у разі застосування імпідменту».

Усі повноваження Національних зборів і обох палат зайняли б майже півтори газетної полоси. Отож детально зупинятися на них немає змоги.

Однак хотілося б процитувати рядки із статті про тимчасові слідчі комісії. Зокрема, щодо їх повноважень: «Тимчасові слідчі комісії здійснюють збір, вивчення та оцінку інформації з тими ж повноваженнями і обмеженнями, що й органи слідства і судової влади (підкреслення наше. — Авт.)».

І ще кілька цитат із проекту Конституції. «Загальний контроль за дотриманням режиму державного майна здійснюють Національні збори (ст. 167)». «Державний контрольний комітет є органом парламентського контролю за фінансовою діяльністю держави, органами місцевого і регіонального самоврядування і використання рухомого й нерухомого майна та інших цінностей, що є публічною власністю».

Державний контрольний комітет підпорядкований і підзвітний Раді депутатів» (ст. 173).

Ось з такими основними повноваженнями законодавчої гілки влади проект Конституції розпочали обговорювати в українському суспільстві.

Володимир КОРОЛЮК.
Фото Василя АРТОШЕНКА,
Віталія ШЕВЧЕНКА,
Олександра КЛИМЕНКА. ▼

Можливий прискорювач нашого розвитку

до проекту створення на території України нового
євразійського транспортного коридору Транс-Україна

1. Історія питання

1.1. 1994 року на Загальноєвропейській конференції з транспорту і логістики, яка відбулася на грецькому острові Крит (звідси і назва — «Критські коридори», які дали позначатимуться К-1, К-2 тощо), було затверджено систему із дев'яти паневропейських транспортних коридорів — основних напрямків руху сухопутних вантажопотоків територією Європи з виходом до її основних портів та в напрямку Азії, з пріоритетним розвитком транспортної інфраструктури у цих напрямках, яка отримала свій розвиток на Загальноєвропейській конференції з транспорту в Гельсінкі 1997 року, а через рік — на Євразійській транспортній конференції у Санкт-Петербурзі.

Аналітики передбачають, що найближчим часом Південна Корея спільно з іншими країнами Азіатсько-Тихоокеанського регіону (АТР), Китаєм та Індією стануть центром світової економіки та науково-технічного прогресу, обмінюючися з іншими державами значними вантажопотоками. Торговельний обіг лише трьох країн АТР — Японії, Південної Кореї та Китаю з країнами ЄС перевищив 200 млрд. доларів і далі швидко зростає. Приміром, кількість вантажів, які проходять через порти Південної Кореї, з кожним роком збільшується вдвічі. За рік євразійський сполученням (напрямок Захід—Схід) сушею, а переважно морем, перевозиться до 5 млн. контейнерів, за зростання обсягів перевезень на 3—4 відсотки за рік. Ємність цього транзитного ринку становить 10—12 млрд. доларів, які можуть поділити між собою транзитні країни і вантажоперевізники.

Інший євразійський торговий напрямок Північ—Південь має потенціал 15—16 млрд. доларів на рік і може швидко зрости найближчими роками. Це дасть вантажоперевізникам 1,5—2 млрд. доларів на рік.

1.2 У розвитку «Критських коридорів» в напрямку Європа—Азія головну роль, безперечно, відіграє Росія завдяки своєму геополітичному положенню, можливості виходу до багатьох морів і океанів, наявності систем космічної, повітряної та морської навігації. Тому останнім часом, успішно налагодивши чи відновивши дружні відносини з Китаєм, Індією, Японією, Північною та Південною Кореєю, Іраном та іншими азіатськими країнами, Росія розв'язує питання:

а) продовження тупикового коридору К-2 на Схід, через Транссиб, до своїх далекосхідних портів, для виходу до країн АТР;

в) продовження

Транссибу, через Північну Корею, на південь Корейського півострова, що створить найдовшу в світі транснаціональну магістраль через уся Європу та Азію, але яка буде на вісім тисяч кілометрів коротша за морський шлях. Скоротиться кількість перевалок вантажів у портах та торгових вузлах, а власники вантажів і вантажоперевізники отримають істотну економію коштів і часу (до 15—17 діб на плечі Сеул—Брест);

с) у напрямку Північ—Південь Росія бере участь у низці міжнародних програм, таких, як проєкт «TRASECA», а також в найперспективнішому російсько-іранському проєкті «NOSTRAC», який з'єднає Європу через Астрахань — Каспій — Іран із зоною Перської затоки, звідки ідуть десятки морських і сухопутних доріг до Індії, Малайзії, Австралії і Східної Африки. Доставка контейнера цим шляхом, приміром із Індії до Москви, триватиме 20 діб, а не 45, якби доставку здійснювали через Суецький канал.

Для поповнення коридору Північ—Південь створюється міжнародний холдинг за участю Росії, Ірану, Індії, Оману, Казахстану і Туркменістану. 22 червня 1999 року в Москві укладено генеральну угоду про транзитні терміни, ставки, страхування, про гарантії і відповідальність сторін на маршруті Шрі-Ланка — Індійський океан — Арабські Емірати — Іран — Каспій — Росія.

2. Суть ідеї і пропонувані шляхи її реалізації

2.1. Найважливішим транспортним вузлом на названих вище торгових шляхах стає Волгоград, де південна гілка Транссибу (Новосибірськ — Омськ — Самара — Волгоград) перетинається з «NOSTRAC». Цілком очевидно, що найкоротший шлях з Волгограда

до центра Європи пролягає через Україну. Однак цей шлях не лише не створюють, а його навіть не заявлено чи означено публічно, хоча він буде набагато коротшим і за відстанню, і за часом, ніж традиційний шлях через Москву — Мінськ — Брест. Згідно з Критською програмою Україною проходить п'ять інтермодальних коридорів. Два (К-9 і К-9С) — у напрямку Північ — Південь, а три (К-3, К-5 та К-5а) — в напрямку Захід — Схід. Причому К-5 і К-5а доходять лише до західного кордону України (Чоп і Ужгород), а К-3 пролягає через Львів до Києва, також не перетинає всю Україну. **Це не дає змоги останній активно брати участь і впливати на формування та функціонування головних євразійських товарних потоків, хоча давно відомо, що будь-яка, особливо «наскрізна», міжнародна торгова траса — це подарунок долі і годувальниця за будь-яких економічних негараздів всередині країни.**

2.2. На думку автора проєкту, Україна, і насамперед Луганська, Донецька та Харківська області як її східні ворота, мають вживати заходів зі створення нових євразійських торгових шляхів на кшталт транспортного коридору Транс-Україна, продовживши К-3 та К-5а від західного до східного кордону України і далі на Волгоград. Транссиб чи «NOSTRAC» за такими маршрутами, як приміром:

а) Київ (К-3) — Харків — Пенза — Самара — Омськ — Транссиб;
в) Київ (К-3) — Дніпропетровськ — Луганськ — Волгоград, далі на «NOSTRAC» чи Транссиб (через Самару — Омськ — Новосибірськ);

с) — від Чопа і Ужгорода (К-5 і К-5а), через Львів (Стрий) — Жмеринку — Знамянку — Дніпропетровськ — Луганськ на Волгоград і далі на «NOSTRAC» та/або Транссиб;

д) — від маршрутів в та

с відгалуження в районі між Дніпропетровськом та Луганськом у бік Донецька—Маріуполя.

2.3. Розв'язання цього питання передбачає якомога ширше співробітництво з російськими прикордонними областями — Волгоградською, Воронежською, Белгородською та Астраханською, а також із Мінтрансом та МПС Росії. Треба спільно домогтися загальноєвропейського визнання значущості створюваного російсько-українського транспортного коридору та надання йому статусу паневропейського «Критського коридору», що значно полегшить і його проєктування, і будівництво, а головне — роботу щодо залучення до проєкту зарубіжних учасників, інвесторів і кредиторів.

2.4. Головне соціально-економічне значення проєкту у тому, що транзит включає не лише транспортування чи перевалку вантажу, а й наявність вузлових станцій, де товар додатково обробляють і відповідно набуває доданої вартості, яка по праву служить процвітанню і розвитку і вантажообробників, вантажоперевізників, і транспортних територій. Адже обробка товару нині — це не лише, і не так, проста його перевалка чи упаковка, як обробка високотехнологічного продукту місцевих чи іноземних підприємств, його тестування і пристосування до потреб ринку. Тому проєкт дасть сильний імпульс економічному і соціальному розвитку території України і Росії вздовж транспортного коридору. Розвиток отримають інфраструк-

тура, будіндустрія, металургія, машинобудування та інші галузі, які будуть задіяні у виконанні проєкту, що створить нові робочі місця, а отже зменшить соціальне напруження. Проєкт дасть гарну перспективу низці українських і російських аеропортів, зробивши їх важливими проміжними аеродромами на світових повітряних трасах. Окремо наголошу на великих перспективах для Луганського тепловозобудівного заводу, Стахановського і Крюківського вагонобудівних заводів, що пов'язані з безперечним зростанням попиту на їхню продукцію, особливо на 20 і 40-фунтові контейнери і залізничні платформи для їх перевезення, оскільки світові сухопутні і морські торгові шляхи призначені, здебільшого, для просування укрупнених вантажних одиниць, насамперед контейнерів. А в нас, на жаль, контейнеризація вантажопотоків поки що на порядок нижче за європейську. Це буде одна із найсерйозніших перешкод для інтеграції будь-якої країни СНД (як би зручно і вигідно вона не була геополітично розташована) в систему світових транспортних коридорів. З метою збільшення швидкості вантажопотоків проєкт має передбачати реконструкцію, розширення і випрямлення залізничних та автомобільних трас, особливо у напрямку Захід — Схід, будівництво сучасних прикордонних митних переходів і створення вздовж транспортного коридору, на перетинах і стиках транспортних шляхів сучасних

вантажних терміналів, оснащених системами механізації вантажно-розвантажувальних робіт, критими складами для обробки і упаковки сипких та штучних вантажів, а також контейнерними майданчиками.

2.5. Транспортний коридор і термінали на ньому створюватимуться поетапно. Кошти на їхнє будівництво потрібні значні, для чого має бути створено міжнародний холдинг, консорціум або фінансово-промислову групу, куди ввійдуть місцеві й зарубіжні транспортні та промислові підприємства, товаровласники, які стануть користувачами транспортного коридору, а також великі світові інвестиційні, страхові компанії, банки та фінансово-промислові групи, які займаються логістикою і створенням світової транспортної інфраструктури. Залучення інвестицій і кредитів для створення транзитного коридору потребує ухвалення рішень керівництвом країн-учасниць про часткову приватизацію залізниць, аеродромів і автошляхів чи, принаймні, окремих їх складових уздовж коридору, а також про зменшення транспортних тарифів.

2.6. Луганська, Харківська і Донецька області України, через своє вдале в даному контексті географічне розташування, мають короткотерміновий шанс (інакше цю ідею перехоплять сусідні області) проявити ініціативу, теоретично розробити проєкти своєї участі у створенні транзитного коридору, а також можливого будівництва на теренах своїх областей транзитних товарно-транспортних комплексів, відібрати потенційних інвесторів — учасників таких проєктів і разом з ними сформувати лобі в уряді та Верховній Раді України. Отримавши схвалення проєктів керівництвом України і російськими прикордонними областями, завершити детальне опрацювання проєктів, визначити підприємців цих робіт і приступити до їх виконання.

2.7 Світовий досвід засвідчує, що без заявки про себе, без реклами своїх економічних і транспортних можливостей не варто розраховувати на успіх. Тому потрібно терміново забезпечити в Інтернеті і на сторінках спеціалізованих каталогів і журналів всебічну інформацію про проєкт і про головних українських та російських потенційних учасників створення транспортного коридору.

Віктор БЕРЕЖНИЙ, народний депутат України; Сергій СІНЧЕНКО, народний депутат України; Віктор БАЛАЧЕВЦЕВ, автор проєкту, директор Таллінського представництва Комітету з питань територій пріоритетного розвитку в Луганській області України.

«Тектонічні зсуви» в громадській свідомості

Інтенсивність політичного життя в Україні за останні півроку була зумовлена тим, що виборчий процес підсумував цілий етап у розвитку сучасної України, а результати виборів показують, що наше суспільство вже перейшло в своєму розвитку певний рубіж. А це, в свою чергу, ставить усі політичні сили та, зокрема, Народний рух України в нові умови, що потребує адекватної реакції.

З цього випливає об'єктивна потреба в аналізі виборчої кампанії та подальшого визначення стратегії і тактики Руху.

Огляд поствиборної ситуації

Нинішній уряд України, фактично задіяний на виборах як один з ключових чинників підтримки виборчого блоку «За єдину Україну!», у передвиборній аргументації використовував показники зростання економіки України та поліпшення соціального положення наших співгромадян на свою користь, нехтуючи те, що ці процеси закладалися ще в той час, коли уряд очолював В. Ющенко. І треба зазначити, що нині темпи зростання помітно знизилися. Це стосується промисловості, транспорту тощо. Але особливо непокоїть те, що вже сьогодні надходження до бюджету зменшилися майже на 2 млрд. гривень, а до кінця року очікується їх зменшення на більш як 4 млрд. гривень. Постає питання, як розраховуватимуться з пенсіонерами, працівниками бюджетної сфери.

Народний рух України беззастережно виступає за підвищення життєвого рівня нашого народу. І тому нам прикро, що нинішній уряд не в змозі цього забезпечити.

На жаль, системний підхід і навіть елементарне сучасне планування не є методами, якими керуються посадові особи нашої держави. Володіння ж ними мусить бути вхідною умовою для тих, хто претендує на позиції реального впливу. Це цілком виявилось під час виборчої кампанії та досить показово на зустрічі Л. Кучми з активом блоку «ЗаЄдУ». Для нас це означає продовження дискримінаційного ставлення, яке мало місце на цих виборах. Наприклад, один з лідерів виборчого блоку «ЗаЄдУ» запропонував новообраному народному депутату від виборчого блоку Віктора Ющенка «Наша Україна» перейти до фракції блоку «ЗаЄдУ». Постає питання, хто дав йому право вдаватися до таких дій? Дякувати Богу, що він не бізнесмен і на нього у податковій та інших установ немає важелів для тиску та залякування.

Чи стануть вибори здобутком історії?

Головним для всіх нас, безперечно, є те, що вибори відбулись і стали подальшим поступом в процесі демократичного розвитку нашої держави. Результати виборів стануть нашим спільним здобутком. А чи стане він ще й здобутком історії, залежатиме від того, якою мірою ми зможемо його використати, розвинути і зміцнити.

Проте не можемо залишити поза увагою ті численні порушення і помилки, які мали місце під час виборчої кампанії.

Було штучно створено нерівні умови доступу учасників виборів до засобів масової інформації. Наприклад, близько 50% ефірного часу за весь термін виборчої кампанії було надано представникам одного виборчого блоку — «За єдину Україну!».

Хоча надмірний доступ до медіа-можливостей і нав'язлива реклама окремих партій і блоків призвели до майже протилежного результату.

Масовими були явища недопущення кандидатів у приміщення, де мали відбутися зустрічі з виборцями. Заслугують осуду і оскарження непоодинокі випадки зняття виборчими комісіями та судами кандидатів у депутати всіх рівнів, переформування самих виборчих комісій. Особливо слід зазначити, що такий рудимент тоталітаризму, як прописка, що визнана неконституційною Конституційним Судом України, стала визначальним чинником під час зняття кандидатів у депутати з реє-

Своєрідною новинкою політичного сезону стало використання відкріплених (без належних документів) виборців і їх масове організоване перевезення автобусами під приводом екскурсій, відвідань спортивних змагань тощо.

трації у деяких районах міста Києва. Фізичний, психологічний та інший тиск на спостерігачів, як і їх нехтування, — прикрі недоліки наших виборів. Мали місце і виклики кандидатів у депутати до держадміністрацій, де від них вимагали знати свої кандидатури з балотування.

Спроби влади звинуватити демократичні сили у некваліфікованості, невідповідності представників політичних партій для роботи у виборчих комісіях свідчать про бажання чиновників тримати виборчий процес винятково під своїм контролем.

Та найганебнішою подією стало вбивство кандидата в народні депутати України по виборчому округу № 90 Миколи Шкрібляка.

Такі злочини створюють політичну напругу в суспільстві, шкодять його розвитку та підривають міжнародний авторитет України. А горе рідних і близьких — безмежне. Народний рух України рішуче засудив й цей злочин у своїй заяві від 30 березня цього року.

Показово, що в цьому злочині намагалися звинуватити Романа Зварича. Ми відкидаємо ці звинувачення і розглядаємо їх у контексті продовження антирухівської кампанії в засобах масової інформації України. Ми вітаємо рішення Верховного Суду України про визнання виборів в окрузі № 90 дійсними.

Я хочу відзначити і велику копітку роботу, яку провів в окрузі Роман Зварич і яка стала вагомим внеском у перемогу виборчого блоку Віктора Ющенка «Наша Україна».

Так званий чорний піар, брудний компромат, брутальні провокації «клонування» назв і прізвищ, на жаль, стали ознакою цієї виборчої кампанії. Відбувся шалений наступ владних структур на наш блок і особисто на В. Ющенка.

Своєрідною новинкою політичного сезону стало використання відкріплених (без належних документів) виборців і їх масове організоване перевезення автобусами під приводом екскурсій, відвідань спортивних змагань тощо. У зв'язку з цим я публічно звернувся до Голови Верховної Ради України з проханням дати доручення органам МВС, СБУ та Генпрокуратурі розібратися в цьому.

А загалом закон про вибори народних депутатів потребує вдосконалення з урахуванням досвіду цих виборів.

Хочу зазначити досить високу активність наших виборців, яка становила більш як 60 %, а в регіонах з найактивнішою участю населення у виборах (таких, як Тернопільщина, Івано-Франківщина) цей показник фактично перевищив 70 %. Виборці підтримали блоки і партії з яскраво вираженою ідеологічною ознакою, а не за статевими, овочевими та іншими ознаками. Не випадково, що блок «Наша Україна» вийшов на перше місце. Вибір ідеології незалежної української державності, демократичного устрою, зміцнення добробуту населення та відродження духовності — все це свідчить про мудрість політичного вибору українського народу.

Прикметно, що ці вибори розв'язали міф про велику підтримку комуністів. Нинішній показник отриманих ними голосів (близько 20%) набагато менший, ніж на попередніх виборах.

Також невідповідною є нищівна поразка Російського блоку та ЗУБА, що свідчить про несприйняття українським народом нав'язуваних ззовні ідей про статус російської мови як офіційної, утворення союзу Білорусії, Росії і України, реанімацію СРСР та інше.

Перемога блоку «Наша Україна» була закономірною. Народний рух України, як один із засновників цього блоку, зробив вагомий внесок у нашу спільну справу, зробив усе потрібне, що передбачав ще В'ячеслав Чорновіл: могутній блок, в основі якого правоцентристські партії, стає переможцем і забезпечує подальший демократичний поступ України.

Нова якість правих

Як результат — змінилася ситуація не тільки у Верховній Раді України. Змінилася політична ситуація в усій державі. Вибори засвідчили реальний зсув суспільства вправо.

Якісно новий етап у суспільному розвитку сучасної України коротко можна охарактеризувати так:

- 1) закінчення перебування комуністів як партії з найбільшою електоральною підтримкою і, відповідно, зменшення їхнього представництва;
- 2) зменшення кількості політичних сил, які впливають на політику держави з одночасним їх посиленням; до парламенту увійшло шість партій і блоків;

■ ■ ■

Набутий на цих виборах досвід показує, що в цілому ми недостатньо відстоювали інтереси Народного руху України в блоці «Наша Україна». Практика також показує, що в самому блоці потенціал Руху використано недостатньо, припускалися помилки.

■

- 3) кристалізація трьох основних політичних сил, які мають підтримку більшості громадян — «Наша Україна», КПУ та «За єдину Україну!»;
- 4) повернення на політичну арену консолідованих правих у новій якості — здатних взяти владу до своїх рук і успішно керувати країною.

Для нас, для Руху, проведення до Верховної Ради двадцяти осіб у складі блоку «Наша Україна» — це відносний успіх. І треба зазначити, що таке твердження випливає з того, що на початок виборчої кампанії в нашій фракції у Верховній Раді залишилося тринадцять осіб.

Тому, характеризуючи підсумки виборів з точки зору інтересів Народного руху України, я оцінюю їх як позитивні, і, в певному сенсі, хоч як парадоксально це звучить, одночасно підсумки виборів слід розглядати і як свідчення ситуа-

тивного послаблення позицій НРУ.

На цих виборах зазнав провалу бізнес-проект від політики під назвою «Народний рух України за єдність». Його здобуток на виборах по багатомандатному округу — 0,15 %. Це означає, що ввести в оману виборців команди Б. Бойка та їх льяльковдам не вдалося.

Також знаковим явищем можна вважати те, що блок «За ЄдУ» набрав голосів по багатомандатному округу менше, ніж його учасники сумарно на виборах 1998 року. І хоча так званий «адмінресурс» дуже істотно вплинув на результати виборів по мажоритарних округах, є підстави вважати, що окреслилась тенденція до послаблення партії влади.

Висновки для майбутнього

Ситуація в Україні, що склалася після виборів, потребує відповідних коректив у політиці Народного руху України та його партнерів. У зв'язку з нашими домовленостями у блоці «Наша Україна» центральний провід Народного руху України 13 квітня 2002 року ухвалив рішення про входження до єдиної фракції депутатів Верховної Ради України від Народного руху України та про перетворення нашого виборчого блоку на політичний.

Сьогодні необхідно посилювати вплив Руху на політичне життя України. Це загальна політика. А от конкретний шлях до цього має орієнтовно такий вигляд: подальше зближення з Українським народним рухом та об'єднання обох Рухів; на цьому ґрунті зміцнення наших позицій у блоці «Наша Україна», а далі посилення позицій блоку «Наша Україна» через залучення до нього партій і громадських організацій, близьких до Руху за ідеологією та політичною практикою.

Вважаємо, що потрібно серйозно підійти до розв'язання такого питання, як співпраця з партнерами по блоку на всіх рівнях. Наше нинішнє становище нас задовольняти не може. За винятком хіба що кількох областей. Набутий на цих виборах досвід показує, що в цілому ми недостатньо відстоювали інтереси Народного руху України в блоці «Наша Україна». Практика також показує, що в самому блоці потенціал Руху використано недостатньо, припускалися помилки.

Наголошую, що перебудова виборчого блоку «Наша Україна» в блок політичний пов'язана саме з перспективами політичного розвитку України. І не в останню чергу — з наступними президентськими виборами. Але для Народного руху України це не самоцільна мета. Ми розглядаємо такий блок як інструмент постійного і масштабного впливу на все суспільне життя України. А це означає узгодження не тільки довгострокових інтересів у блоці, а й відповідного характеру практичних завдань, які ми ставимо перед собою як партія.

Нас не може задовольняти та роль, те місце в політичній житті України, яке ми посідаємо.

Розрахунок на власні сили, досвід та вміння — ось запорука реального розв'язання всіх проблем і питань, які стоять перед Народним рухом України, тих завдань, які ми ставимо перед собою.

Нині, коли навч спроби певного нівелювання національно-демократичних ідей, на нас лежить відповідальність за їх збереження і розвиток, за їх втілення у життя. Тобто ніхто не знімає відповідальності за майбутнє українського народу. Воно варте того, щоб за нього боротися.

Геннадій УДОВЕНКО, голова фракції Народного руху України у Верховній Раді.

МІЖНАРОДНІ НОВИНИ

■ Київ

Усі думки почуто. Висновків треба зачекати

(Початок на 1-й стор.).

Європейських парламентаріїв насамперед цікавили питання передвиборного фінансування партій та блоків, участь у процесі жінок та представників меншин, факти порушень, пов'язані з корупцією та застосуванням адмінресурсу, питання незалежності засобів масової інформації.

Основну увагу під час розмови було приділено подіям, що відбувалися протягом останнього місяця. Йшлося про створення фракцій у Верховній Раді. На думку частини українських депутатів, цей процес використовується для ревізії результатів виборів. Ю. Тимошенко, наприклад, повідомила членів моніторингової місії про тиск на депутатів-мажоритарників, який чинять владні структури, аби збільшити свою фракцію. Члени місії також цікавилися великою різницею між результатами голосування за партійними списками та по мажоритарних округах. Вона, на думку деяких наших політиків, свідчить про застосування адмінресурсу під час обрання депутатів-мажоритарників. Багато нарікань з боку українських парламентаріїв було на закон про вибори. Саме його недосконалість викликала численні конфлікти і у передвиборний період, і після голосування. Потрібен новий закон про вибори. Це, мабуть, єдина думка, з якою погодилися представники усіх присутніх на зустрічі політичних сил. Решта оцінок політиків різниться. Приміром, лідер соціалістів Олександр Мороз погодився з висловлюванням Президента України, що за ці вибори ми отримали двійку. Але нагадав, що усі школи в країні вже давно перейшли на дванадцятибальну систему.

Утім, оцінки під час зустрічі лунали тільки з української сторони. Остаточний звіт європейські спостерігачі оприлюднять за два тижні. А поки що вони утримуються від будь-яких коментарів. На основі цього звіту Європа і будуватиме свої подальші відносини з Києвом. І вирішувати, чим вони можуть нам допомогти. Віце-президент ПА ОБСЄ, спеціальний координатор з виборів в Україні Брюс Джордж зазначив, що центральним елементом майбутнього допомоги стане розробка механізмів, які запобігали б негативним процесам, що виявилися під час нинішніх парламентських виборів.

Олег ДЕНИСОВ.

■ Тель-Авів

До миру — зі зв'язаними руками

Центральний комітет Лікуда, головної партії правлячої коаліції Ізраїлю, проголосував проти можливості створення будь-коли незалежної палестинської держави. Ізраїльський прем'єр Арієль Шарон заявив, що це рішення зв'яже йому руки в наступних переговорах. За цією конфронтацією стоїть суперництво між Шароном і колишнім прем'єр-міністром Беньяміном Нетаньяху. Представник палестинців Сасб Ерекат заявив, що це рішення не залишає надії на мирне врегулювання. «Тепер видно кінець гри», — сказав Ерекат в інтерв'ю телекомпанії CNN. — Це війна не проти терору, але... за подальше панування над 3,3 мільйона палестинців. Це дуже небезпечно, і я сподіваюся, що це допоможе світу розплотити очі й покаже, з ким нам доводиться жити».

Тим часом палестинський лідер Ясір Арафат засудив рішення Лікуда. Арафат заявив про це відразу після того, як уперше за кілька місяців залишив місто Рамалла на Західному березі річки Йордан. За словами палестинського лідера, голосування, проведене Лікудом, руйнує ослоську угоду. Арафат прибув до Віфлеми, як очікується, він відвідає також Дженін і Наблус. Він вирушає до Йорданії вертольотом військово-повітряних сил Ізраїлю — його власні вертольоти знищено під час ізраїльських повітряних атак у ґрудні.

А поки що Ізраїль демобілізував кількох резервістів, призваних раніше, коли кабінет міністрів вирішив провести військову операцію в секторі Газа у відповідь на акцію палестинського бойовика-смертника, внаслідок якої загинуло 15 ізраїльтян. Міністр оборони країни Беньямін Бен Елієзер заявив, що рішення про відстрочення операції не слід розглядати як «подачку тероризму» і що Ізраїль залишає за собою право на помсту, коли вважатиме це за потрібне.

■ Москва

Родичі сподіваються на розмову

Родичі пасажирів літака Ту-154, збитого помилково українськими ППО, надіслали листа президентові Росії Володимиру Путіну. Як повідомив журналістам представник родичів загинлих на лайнері Павло Канчиць, у листі вони просять главу держави обговорити з Президентом України Леонідом Кучмою низку питань, пов'язаних з цією катастрофою. А саме: про відповідальність і визнання вини України та про покарання винних. Крім того, в листі міститься прохання обговорити питання про організацію тристоронньої комісії представників Росії, Ізраїлю та України для проведення консультацій і переговорів щодо виплат компенсацій — щоб уникнути подвійних стандартів у розв'язанні цього питання.

Послання Путіну приурочено до зустрічі президентів, яка має відбутися 17 травня в Сочі.

Яна СТАДІЛЬНА.

Парламентські основи зовнішньої політики України

Уже стала історією Верховна Рада України III скликання. Настав час підбити деякі підсумки її діяльності, зокрема підсумки роботи провідних комітетів, до яких належить і Комітет у закордонних справах.

Основні пріоритети

Виток зовнішньополітичної діяльності законодавчого органу України сягають ще часів Центральної Ради та її III Універсалу, яким було проголошено Українську Народну Республіку, що знаменувало відновлення української державності. Молода держава дістала досить широке міжнародне визнання, зокрема взяла участь у мирних переговорах у Брест-Литовську, де її повноваження були визнані Німеччиною, Австро-Угорщиною, Туреччиною, підтримувала дипломатичні відносини з низькою країн. Така активність потребувала законодавчої підтримки, тому було розроблено низку відповідних законопроектів, зокрема про дипломатичну службу, про консульські установи за кордоном.

Новітня історія Комітету у закордонних справах розпочинається 12 червня 1990 року, коли постановою Верховної Ради УРСР було утворено Комісію у закордонних справах (пізніше мала назву Комісії у закордонних справах та зв'язках із СНД, після прийняття Конституції України комісія перетворено на комітет, який з 1 лютого 2000 року має нинішню назву). За цей час комітет очолювали народні депутати України Дмитро Павличко, Борис Олійник, Ігор Осташ. За активної участі комітету прийнято низку важливих для зовнішньополітичної діяльності України нормативних актів, з-поміж яких треба виділити Декларацію про державний суверенітет, Закон України про правонаступництво України, Закон України про дію міжнародних договорів

Ігор ОСТАШ.

на території України, «Основні напрями зовнішньої політики України», Концепцію національної безпеки України тощо.

Основними пріоритетами діяльності комітету за період повноважень Верховної Ради третього скликання були: відстоювання незалежності, територіальної цілісності та національних інтересів України в міжнародних міжпарламентських організаціях та на двосторонніх переговорах; форсування інтеграції нашої країни до Європейського союзу та прискорення процесу приєднання до Світової організації торгівлі; поглиблення двосторонніх відносин з державами світу, в тому числі з найближчими сусідами; захист наших співвітчизників, які мешкають та працюють за кордоном; розвиток зв'язків з українською діаспорою за кордоном; пом'якшення візової політики щодо України та ін. У цьому контексті проводилася активна багатопланова робота, спрямована на формування та вдосконалення законодавчої бази зовнішньополітичної діяльності України, здійснювався контроль за виконанням органами державної виконавчої влади законодавчих актів, прийнятих Верховною Радою України за поданням комітету, а також дотриманням ними національних інтересів нашої держави.

За період роботи Верховної Ради III скликання проведено 114 засідань комітету, на яких розглянуто 584 питання. З них 33 — стосовно проектів законів та 50 — проектів постанов, 216 — ратифікації міжнародних договорів України та 45 — приєднання України до міжнародних договорів, 139 — щодо контролю за вико-

Міжпарламентське співробітництво

Не менш важливим є внесок комітету у представництво Верховної Ради України в міжпарламентських організаціях. За його участю підготовлено положення

представників німецького фонду «Пам'ять. Відповідальність. Майбутнє» та українського фонду «Взаєморозуміння та примирення», присвячені проблемі виплат колишнім остарбайтерам; під час окремих засідань зверталася особлива увага на проблему делітації та демаркації кордонів України тощо.

Окремо варто відзначити міжнародні конференції і семінари під егідою ПАРЄ, ПА ОБСЄ, міжнародну науково-практичну конференцію «Європейська інтеграція: міжпарламентський вимір», в якій брали участь парламентарії держав Східної і Центральної Європи та члени Європейської комісії, серію «Круглих столів», присвячених питанню цивільного контролю над збройними силами, за участю представників ПА НАТО та Женевського центру демократичного контролю за озброєннями. Крім того, у контексті роботи комітету з активізації процесу гармонізації національного законодавства із законодавством Європейського союзу варто згадати засідання Комітету з парламентського співробітництва «Україна—Європейський союз», засідання Бюро Комітету з парламентського співробітництва «Україна — Європейський Союз», семінар за участю народних депутатів України та експертів Атлантичної ради в рамках саміту «Україна—Європейський союз» у 2001 році.

Крім того, Комітетом у закордонних справах проведено спеціальне засідання, присвячене міграційній політиці та захисту прав українських громадян за кордоном; слухання за участю

Під час зустрічі Голови Верховної Ради Івана Плюща з Головою парламенту Грузії Ніно Бурджанадзе

працював над реалізацією зобов'язань перед Радою Європи, над приведенням законодавства України у відповідність до міжнародних стандартів. Ухвалено низку комплексних законів, які заклали засади державної політики в певних галузях з урахуванням вимог ГАТТ/СОТ та Європейського союзу.

Істотний етап на шляху входження України до європейського економічного простору становлять проведені з ініціативи комітету у грудні 2001 року парламентські слухання з питань реалізації державної політики інтеграції України до Європейського союзу. За підсумками слухань Верховною Радою ухвалено рекомендації, які чітко визначають засади європейської політики України, низку першочергових та перспективних конкретних завдань.

Постановою Верховної Ради органам державної влади, місцевого самоврядування, неурядовим організаціям було рекомендовано: неухильно спрямовувати свою діяльність на виконання положень Угоди з партнерства і співробітництва (УПС), реалізацію стратегії та Програми інтеграції України до Європейського союзу; розглядати вступ України до СОТ як першочергове завдання реалізації політики європейської інтеграції; проводити роботу із забезпечення набуття Україною в близькій перспективі статусу асоційованого члена ЄС.

Рекомендації Кабінету Міністрів України містили таке: забезпечити впровадження протягом 2002 року спільно визначених з ЄС пріоритетів виконання УПС; розвивати та поглиблювати з Європейським союзом всебічне співробітництво, націлене на повноправне включення України у формування Євросоюзу Спільної європейської політики безпеки та оборони, зокрема у сфері боротьби з тероризмом та

асоціацією вільної торгівлі (СВТ). Віні був представлений на міжнародній конференції «ЄС—СВТ: можливості в рамках розширеної Європи», яка проходила 13—14 листопада 2001 року в Осло за участю членів Парламентського комітету СВТ, членів парламентів країн Центрально-Східної Європи, а також представників Європейської комісії, урядів країн — членів СВТ. Голові Парламентського комітету СВТ пану Егілсону було запропоновано провести зустріч із делегацією Верховної Ради України, причому ця пропозиція була зустрінута ним цілком позитивно.

Комітет Верховної Ради України у закордонних справах також активно розвивав співробітництво в рамках Конференції європейського співтовариства та комітетів з європейських справ парламентів Європейського союзу (COSAC).

Потенціал — у розширенні співпраці

Не менш важливою є діяльність з визначення зовнішньоекономічних напрямків зовнішньої політики. У липні 2000 року комітетом було організовано парламентські слухання з питань виконання Постанови Верховної Ради України «Про порядок ратифікації Угоди між Україною та Російською Федерацією про врегулювання питань правонаступництва щодо зовнішнього державного боргу та активів колишнього СРСР» від 19 лютого 1997 року.

Слід також відзначити роботу комітету з вироблення правової бази змінення двосторонніх відносин України з іноземними державами, а саме розгляд і схвалення відповідних міжнародних договорів. Зокре-

ДІТИ ТВОЇ, УКРАЇНО!

Материнські очі

Які у матері очі? — спитали синів. Добраї, — відповіли обоєва генерали. З розмови.

У № 61 газета розповіла про деякі незвичайні повороти долі в становленні відомого хірурга, професора, генерал-майора, начальника головного військово-медичного управління Служби безпеки України Михайла Захараша (стаття «Народилася під добрим дошем»). Тоді, зокрема, згадувалося, що в маленькому селі Озеро, понад трасою Невмирів — Умань, проживав його старенька мати. Читач Ю. Левчук, зателефонувавши до редакції, повідомив, що, як він знає, вона єдина мати, яка виростила для Служби безпеки нашої держави двох синів-генералів, і попросив розповісти про неї до Дня матері. Дружеско репортаж нашого автора, що писав попереднього разу, який на Великдні свята віддавав їхню матір.

...У Домни Юхимівні справді добрі, кольору блакитного весняного неба очі. І жваві, з молодечими іскринками, наче нема титара 82 років за плечима. Очевидно, тому, що з п'ятилітнього віку невтомно спілкується з землею. Своє ж працьовитість передала синові, до яких ніяк не хоче переїздити в затішні міські квартири.

...А які у матері руки? Натружені-мозолісті. А коси? Посивілі, наче снігом запорошені. Були ж колись чорні, як ніченька, а руки без рубців та мозолів, і ніженьких витанцювали гопака, та голос дзвінкий-предзвінкий, що скликав пісню до Озера парубків із сусідніх сіл.

Пам'ять має добру. Багато цікавого розповідала зі свого нелегкого життя. Щоб описати все, що бачили її материнські очі, не вистачило б, мабуть, і кількох томів. Усе те бачили, звичайно, в неспокійному минулому віці і мільйони очей інших наших матерів та бабусь.

— Самі експериментували над людьми, — пояснює Домна Юхимівна, хоча закінчила семирічку ще до війни. Але читала й читала, де і коли тільки могла.

— Індустриалізація, колективізація, механізація, окупація... — гірко посміхаючись, продовжує вона. — Тільки подумайте: усе не наші слова! Тяжко це було.

Але навітьже, коли морили людей нашим дошем: голод, з'явилася на світ у у голодному двадцятиому від голодної матері, яка ледве вилунала мене. А в голодні тридцять набачилася, як люди пухли і мерли. Тоді, крім роботи од зорі до зорі, нас виручали розкішні левади, що буяли ще від козацьких часів з багатством лісових горіхів та ягід. Вони впритул оточували хату. І вже зовсім недавно їх викорчував «мудрий» голова колгоспу, щоб, бачте, розширити «посівні площі». Та ще виручали он ті високі Невмирівські вали, три тисячі літ тому скіфами наспілані.

З подвір'я матері до тих валів, що й зараз мають майже п'ятнадцятиметрову висоту та приваблюють відпочиваючих санаторію «Авангард», якись довгостерти. Там рідкісне різноцвіт'я лікувальних, зміцнюючих сили та придатних для їжі діврів землі.

— Туди в голодні повосенні роки, — продовжує мати, — часто носив малого Мишка мій батько, його дід Юхим. А потім вдовів за ручку молодшого на три роки Дмитрика сам Михась. Дуже вже змалечку самотійний був. Може, саме там, на валах та левадах, і зародилося бажання у старшого і меншого: лікувати. Тільки Михайло почав лікувати людей, а Дмитро (після закінчення політехвузу) — техніку, яку змалечку любив. Бувало, багато що змайструє. Як і старший, ні на які хлоп'ячі витребеньки не бігав. Обидва усе аби за книгою, або ж на пасовиську з коровою, або в лісі дрівця збирають. Батько ж їхній, повернувшись з війни, помер рано. Уже 38 років я вдвоця.

...Українська мати! Українська вдвоця! Скільки їх на нашій землі, які стільки разів протужено гусеницями танків! Але не озлобилися люди. І тому, знаючи, що кажуть про високу чуйність і доброту братів Захарашів (генерал-майор Захараш Дмитро Петрович, після виконання важливої закордонної місії, призначений керівником управління Служби безпеки України по Житомирській області), запитує матір:

— І все ж звідкіль такі доброта і чуйність? — Мабуть, од нашої багатостраждної землі, — скромно відповіла. Задумавшись, згадала: — Онде по цій трасі в сорок першому німці гнали тисячі нещасних полонених. А на узбіччя тисячі жінок стояли. Одні з них, з дитиною на руках, передаяннені у селянське бранство кинули, щоб дала йому немовля. Вона дала, і він спокійно зійшов з колони на узбіччя. Це було недалеко від нас. Те добрі вісті не лежать на місці. Правда, могло статись неоправдане. Але доброта і співчуття чужому горю, видно, в крові у наших людей.

— А ви так зробили б? — зненацька, не зовсім коректно, вирвалось у мене.

— Мабуть, зробила б, — серйозно відповіла мати.

Іван ВАРЬКО.

На знімку: генерал-майори Михайло (ліворуч) і Дмитро Захараші та їхня мати Домна Юхимівна.

У НОМЕР

І дивитись, і слухати

Харківська дирекція ВАТ «Укртелеком» вшанувала свого 550-тисячного абонента. Особливо символічно, що ця приємна подія відбулася саме напередодні 9 Травня, а ювіляром стала ветеран Великої Вітчизняної війни Клавдія Гаврилівна Фоміна 1926 року народження із селища Покотилівка Харківського району Харківської області.

Їй було вручено пам'ятну медаль «550-тисячному абоненту «Укртелеком» та подарунки — сучасний телефонний апарат і телевизор. Директор Харківської дирекції ВАТ «Укртелеком» Сергій Татарчук привітав ювіляра зі святом Перемоги. Побажав міцного здоров'я, щастя і мирного неба над головою. Ветеран у свою чергу подякувала харківським зв'язківцям за поздоровлення і подарунки.

Харківський «Укртелеком» привітав та святом Перемоги членів Всеукраїнського товариства ветеранів Великої Вітчизняної війни «Слава». Кожний ветеран отримав щіпні подарунки.

На знімку: директор Харківської дирекції ВАТ «Укртелеком» Сергій Татарчук вітає 550-тисячного абонента Клавдію Гаврилівну Фоміну.

АКТУАЛЬНО

Київ першим ризикнув від слів про адміністративну реформу перейти до діла. З 14 районів міста утворено десять з меж нових кордонів. Більшість одержала й нові назви. Списів «за» і «проти» було поламано чимало. Але нові районні адміністрації вже діють. Про перший досвід розповідає голова місцевої влади Печерського району Анатолій КОВАЛЕНКО.

— Як у кожній справі, в реформуванні районів є, звичайно, свої плюси і мінуси. Головний позитив — реформа була на часі. За площею район майже не збільшився, адже від нього також відійшла частина території. За кількістю населення — зріс на десять тисяч і нині нараховує 125 тис. осіб. Маємо три природні кордони: з півдня — залізниця, зі сходу — Дніпро, із заходу — Хрещатик та вулиця Велика Васильківська.

— З географією зрозуміло. А що покладено на економічні терези?

— Істотно «поважчав» промисловий комплекс району. Раніше ми мали сім великих підприємств, сьогодні — більш як 20. Серед них такі велетні, як завод «Радар», лібокомбінат № 1, НТО «Квант» та інші. А звідси — проблеми з ліквідацією заборгованості із зарплати та на-

над 30 тисяч підприємницьких структур, що сплачують податки.

З цього мільярда в районному бюджеті залишається близько 200 млн. грн., з яких сто вилучається до Держбюджету, а нам залишається менше ста мільйонів. За Бюджетним кодексом міські райони не належать до базових одиниць бюджетного процесу. Базова одиниця — місто. Як Київрада вважає за потрібне, так і вирішує...

— А це не завжди влаштовує територіальну громаду?

— Авжеж. Наприклад, Київрада запланувала нам 11 млн. грн. від приватизації «на проїдання», тобто на заробітну плату та плату за енергоносії. Хоча ці кошти повинні йти на відтворення — продала якийсь об'єкт не для того, щоб гроші проїсти, а щоб на них будувати і облаштовувати те, що необхідне для всієї громади. Проте мусимо користися.

Нині у багатьох регіонах головний біль — безробіття. Як розв'язують цю проблему в районі?

Відповідь так: з якого боку на це подивитись. Якщо, скажімо, на «Арсеналі» працювало 20 тисяч робітників, а нині 5 тисяч, то можна подумати, що решта — безробітні або торгують на базарі. Не без цього. Але в

центрі зайнятості зареєстровано один відсоток безробітних. Це дуже низький показник. Треба зважити, що Київ — передусім столиця. А у всіх європейських столицях, та й не тільки європейських, більше половини працездатного населення зайнято у сфері обслуговування і торгівлі. І це нормально.

Є інша проблема: у Києві не вистачає робітників багатьох спеціальностей. Токарів, слюсарів, зварників, будівельників, кранівників, бульдозеристів тощо. Не раз доводилося чути від керівників підприємств: токарю п'ятого розряду готовий платити по 1000 грн. зарплати.

— Незабаром продують останній дзвінок, і тисячі юнаків та дівчат опиняться перед вибором: що діяти?

— Такий дзвінок прозвучить 28 травня. До речі, кількість шкіл у районі збільшилась удвічі, половина з них спеціалізованих гімназій та ліцей. Значить, більшість випускників буде вчтисся далі. Але залишились чимало молоді поза навчальними закладами. Тоді піде в армію, а хто шукатиме роботу. Отож невідкладне завдання не тільки для Києва, а й для держави — реанімувати профтесовіту. Міністерство освіти і науки з цією ділянкою категорично не справляється. Працюємо над

власними пропозиціями, щоб молода людина мала можливість знайти своє місце у житті.

— Реформи і демократія завжди сходяться на якумусь перехресті. Що можна сказати цього разу?

— Упродовж десяти років у нас десять разів мінявся уряд і сім разів — організація влади в районах. У районі були представники Президента і голова райради — дві особи; були голова райвиконкому і голова райради — дві особи тощо. Останні п'ять років — голова райради і голова адміністрації одна особа.

Тільки в місті Києві законом це не визначено. Але це той, на мою думку, оптимальний варіант організації влади у столиці України, який себе виправдав. Треба наголосити, що поєднання функцій голови райради і голови райдержадміністрації в столиці — це право Президента, але не його обов'язок.

Насамкінець скажу, що головний плюс реформи, яка відбулася, це те, що на вищий щабель піднесено відповідальність за стан, діяльність і самопочуття великої територіальної громади та надано можливість ефективно використовувати реалії ринкової економіки для поліпшення життя людей.

— Дякую за розмову.

Зависав Анатолій КАРАСЬ.

Третій рік поспіль академістечко Міжрегіональної Академії управління персоналом стає ареною проведення заключного туру Всеукраїнської студентської олімпіади з психології, яка цього року збирала 215 кращих студентів із 70 вітчизняних вузів — майже вдвічі більше, ніж тогорічні змагання.

На думку голови оргкомітету олімпіад ректора Валерія Бебика, студентські наукові олімпіади дають унікальну можливість молодим фахівцям застосувати теоретичні знання під час розв'язання конкретних проблемних ситуацій і отримати перше в житті професійне визнання.

Авторитетне журі, яке очолив директор Інституту ім. Г. С. Костюка АПН України, доктор психологічних наук, професор, академік АПН України, президент Товариства психологів України Сергій Максименко, відзначило високий рівень конкурсних робіт та потужний творчий потенціал, який продемонстрували учасники олімпіади, вирішуючи складні завдання.

Переможцем серед представників класичних університетів і академій стала Анна Римаренко (МАУП).

У групі, де змагалися студенти педагогічних вузів, кращий рівень підготовки показала Ольга Гринькова (Національний педуніверситет).

Серед майбутніх психологів, які навчаються у військових та спеціальних вузах, лідером став Олексій Бондаренко (Академія державної податкової служби України).

У командній першості серед студентів-психологів переможцями стали: у номінації класичні університети і академії — МАУП, Запорізький державний університет, Львівський державний університет та Київський національний університет; серед вузів педагогічного профілю — Полтавський університет, Національний педуніверситет та Житомирський педуніверситет; у групі, де змагалися студенти військових та спеціальних вузів, — Військового інституту Київського національного університету, Національний університет внутрішніх справ.

На знімку: ректор МАУП Валерій Бебик, переможця студентської олімпіади Анна Римаренко та директор Інституту психології АПН України Сергій Максименко.

Ще про «Хруща» в Криму гудуть...

Зі строкатої кремлівської еліти, яка масово облюбувала сонячний півострів відразу після революції, нині найчастіше тут згадують навіть не перебування Сталіна чи «фороське сидіння» Горбачова, а Микиту Сергієвича Хрущова, у просторіччі — «Хруща». І насамперед переповідають стару, вже набридлу байку про те, що Крим передав Україні волонтарист і «замаскований український націоналіст» Микита Хрущов. І водночас зі щирою симпатією згадують очевидці візити Микити Сергієвича на півострів.

«Картопля тут не росте, капуста в'яне»

А днями добре слово лунало з вуст ветеранів під час святкування 40-річчя будівництва Північно-Кримського каналу. Тоді відкривав його ще не «опальний волонтарист». І він особисто опікувався цією життєдайною для півострова артерією, щоб став цей край родючим і замощним. Тоді, за часів хрущовської «відлиги», почали переселяти сюди людей з інших країв, замість депортованих звідси Сталіним кримських татар та інших народів. Очевидці згадують, з якою гордістю і радістю він відкривав рукотворне продовження Дніпра в посушливих степах, як пишався мереживом зрощуваного землеробства, яке справді поліпшило життя в степовій частині півострова.

За свідченнями ветеранів, причетних до обслуговування відпочинку в Криму «кремлівців», «Хрущ» і під час перебування на курорті дуже багато працював над ліквідацією бюджетного дефіциту, проведенням грошової реформи, поверненням тисяч невинно репресованих людей, реабілітацією мільйонів, черга до якої кримських татар тоді ще не дійшла.

Штрихи до портрета

З симпатією кримчани згадують, яким він був товариським, відкритим і доступним, як підкреслено скромно і коректно поведився, хоча міг спересердя і загнути круте слівце; як тягнувся до людей, а вони — до нього, як їздив по колгоспах, як полюбляв посперечатися, і, врешті, дійти спільної думки; як любив заспівати українську пісню й перехилити чарку не лише з високопоставленими діячами, а й керівниками глибинок, як скрізь — на відпочинку, під час робочих зустрічей — з'являвся в барвистих українських вишиванках; як щиро переживав за збитки, яких завдали півострову (впродовж 1941—1944 років) руйнівні хвилі війни.

Як прямо заявляв, що катастрофічну економічну та соціальну ситуацію в повоєнному Криму спричинила ще й масова депортація кримськотатарського народу, греків, вірменів, чехів, болгар, а в перші дні війни й понад 50 тисяч німців, які жили тут ще з часів Катерини II — загалом близько 300 тисяч кримчан.

Людей вивезли навесні, до розпалу сільськогосподарських робіт, а вже влітку в більшості сіл збирати не було чого й нікому. Офіційна статистика свідчить, що за час війни населення півострова зменшилося вдвічі і до травня 1944 року становило 750 тисяч осіб, а після депортації тут лишилося менш як 500 тисяч мешканців.

Це вдарило по врожаєх специфічних для Криму куль-

тур. Сади, виноградники, ефіроноси, тютюнові плантації, поля цінних пшениць, овочеві ниви — все це залишилося без догляду людських рук і любові серця. З'ясувалося, що безперспективно була орієнтація тодішнього обласного керівництва на поновлення трудових ресурсів лише переселенцями з глибин Росії, які важко прижилися в спекотному степу і гірській місцевості.

«Головне перо епохи Хрущова» — редактор «Известий» і його зять Олексій Аджубей у своїх спогадах фактично підтверджує, що (замаїфу про «дарунок України» його патрона) саме економічна безвихідь змусила кремлівське керівництво перекласти весь тягар післявоєнної відбудови Кримського півострова на плечі України. Навіть у замовленій статті, видрукуваній в часописі «Новое время» № 6 за 1992 рік під тенденційною назвою «Как Хрущев Крым Украине отдал. Воспоминания на заданную тему», О. Аджубей зображує кримську дійсність 1953 року як безнадійну і таку, що вражає своєю жахливістю.

Зі спогадів очевидця

За словами автора, найбільше вразили, схвилювали і обурили Хрущова галасливі натовпи переселенців, які оточували машину першого секретаря і повсякчас скаржилися на нестерпні умови життя, нестачу харчів, вимагали допомоги. «Це зараз я пишу «приїхали», — зауважує Аджубей, — а вони кричали: «Нас пригнали!». З натовпу лунали істеричні вигукки: «Картопля тут не росте, капуста в'яне». Або раптом вскрай сумне: «Клопи зайли». «Чого ж ви їхали?» — питав Хрущов. І натовп видихав: «Нас обманули». За свідченням О. Аджубея, Хрущов того дня терміново виїхав до Києва.

«Там южане нужны...»

У Маріїнському палаці він мав тривалу розмову з керівництвом республіки. Головною її темою стали кримське питання та неприємні враження від поїздки. Микита Сергієвич мав авторитет серед київського керівництва і умовляв українців допомогти відродженню кримської землі. «Там южане нужны, кто любит садожки, кукурузу, а не картошку», — переконував він.

Саме економічна безвихідь змусила кремлівське керівництво перекласти весь тягар післявоєнної відбудови Кримського півострова на плечі України

Питання про перепідпорядкування Кримської області ідеологічно та економічно було обгрунтоване на вересневому пленумі ЦК КПРС 1953 року, присвяченому проблемам сільського госпо-

дарства. На ньому з ґрунтовною доповіддю виступив Микита Хрущов, якого саме тоді було обрано першим секретарем ЦК, а головою Президії ЦК та головою Ради Міністрів ще залишався Г. Маленков. На рішення цього пленуму ЦК Кримський обком відреагував лише наприкінці жовтня, та й провели свій пленум кримчани доволі благодушно, без серйозного аналізу стану справ і критики винуватців. Першому секретареві ЦК КПРС Микиті Хрущову така самозаспокоєність кримського керівництва була не до смаку, оскільки реальна ситуація, яку він добре знав, була зовсім невтішна. Так він з'явився в Криму пізньої осені 1953 року з інспекційною перевіркою.

Січневий пленум Кримського обкому 1954 року з єдиним винесеним на обговорення питанням «Про хід виконання постанов вересневого пленуму ЦК КПРС», безсумнівно, був ініційований «Хрущем», відбувався під його жорстким контролем і проливає світло на істинні, а не висмоктані пізніше з пальця причини наступного Указу Президії Верховної Ради СРСР про передавання Криму Україні. Мабуть, за всю історію кримської парторганізації на її адресу ще жодного разу не пролунало такої нищівної критики, особливо перших осіб. Доповідач — перший секретар обкому П. Титов — змушений був визнати роботу обкому з подальшого «піднесення» сільського господарства незадовільною і розпрощався зі своєю посадою. Крім занепаду основних галузей виробництва, особливо сільського господарства, вскрай занедбаними були легка та харчова промисловість: план 1953 року не виконали всі підприємства. Область була неспроможна освоїти великі кошти, виділені державою на капітальне будівництво. В глибокому занепаді була соціальна сфера півострова, де тоді працювало лише

34 хлібні магазини, 18 — м'ясо-рибних, вісім — молочних, два — тканин, дев'ять — взуття, п'ять — будматеріалів... Та й усі інші параметри життя Кримської області свідчили, що передавання її було не «щедрим дарунком», а накинутим ярмом на шию українського народу, який страждав під час воєнних лихоліть, а потім — від ще не подоланої розрухи.

Ідеологічно обставити подію було легко: приводом до неї стало 300-ліття Переяславської ради, зрозуміле, пояснене і представлене радянським людям не як політичний союз двох рівних держав, а як возз'єднання малої України з великою Росією — Малоросії з Великоросією.

Свято «вечной дружбы двух братских народов»

За кремлівським сценарієм свято «вечной дружбы двух братских народов» почалося 16 травня 1954 року, коли згідно з постановою виконкому Кримської обласної і Сімферопольської міської Рад депутатів трудящих відбулася об'єднана ювілейна сесія, присвячена возз'єднанню України з Росією. Протягом двох місяців в обласному театрі йшла п'єса О.

З юридичного боку це передавання, на жаль деяких російських політиків, здійснене бездоганно

Корнійчука «Богдан Хмельницький». 23 травня в центрі Сімферополя відбувся багатотисячний мітинг, перенесений для продовження урочистостей на центральний стадіон. Тут пролунав виступ зведеного хору міста і Таврійського військового округу в тисячу осіб. Не менш помітно відзначали свято 300-ліття возз'єднання України і Росії й водночас передавання Кримської області зі складу РРФСР до складу Української РСР і в усіх інших містах і селах області, включно з Севастополем.

З юридичного боку це передавання, на жаль деяких російських політиків, здійснене бездоганно. Першим рівнем вирішення питання був республіканський. Рада Міністрів РРФСР, вивчивши внесені пропозиції, мотиви і обґрунтування місцевих органів, підтримала їх і висловила за доцільність передавання Кримської області зі складу РРФСР до складу УРСР. При цьому, як зазначають вчені, враховували і точку зору України. Лише після ухвалення згоди України і всебічного вивчення питання Президія ВР РРФСР приймає відповідну постанову. А тезу про нібито непричетність до цієї справи Севастополя, про яку досі схильні твердити певні «наркополітичні кола Російської Федерації», переконливо спростовує документ, який засвідчує — в Росії питання про передавання Криму вирішували за участю представників Кримської обласної та Севастопольської міської Рад депутатів трудящих.

Свідчать документи

«Президія Верховної Ради РРФСР за участю представників виконкомів Кримської обласної і Севастопольської міської Рад депутатів трудящих розглянула пропозиції Ради Міністрів РРФСР про передачу Кримської області до складу Української РСР.

Враховуючи спільність економіки, територіальну близькість і тісні господарські та культурні зв'язки між Кримською областю і Українською РСР, а також беручи до уваги згоду Президії Верховної Ради Української Республіки, Президія Верховної Ради РРФСР вважає за доцільне передати Кримську область до складу Української Радянської Соціалістичної Республіки».

13 лютого 1954 року Президія Верховної Ради УРСР приймає свою постанову «Про подання Президії Верховної Ради РРФСР по питанню передачі Кримської області до складу Української РСР»: «Обговоривши подання Президії Верховної Ради РРФСР по питанню передачі Кримської області із складу РРФСР до складу Української РСР, внесені на розгляд Президії Верховної Ради СРСР, Президія Верховної Ради Української РСР висловлює сердечну подяку Президії Верховної Ради Російської Федеративної Соціалістичної Республіки за цей великодушний, благородний акт братнього російського народу.

Український народ з почуттям глибокого задоволення і палкої вдячності зустріне виявлення безмежного довір'я і щирої любові російського народу, нове свідчення нерушимої братньої дружби між російським і українським народами.

Уряд України подбає про подальший розвиток і процвітання народного господарства Криму. Президія Верховної Ради Української РСР відповідно до подання Президії Верховної Ради Російської Радянської Федеративної Соціалістичної Республіки постановляє: «Просити Президію Верховної Ради Союзу РСР передати Кримську область із складу Російської Радянської Федеративної Соціалістичної Республіки до складу Української Радянської Соціалістичної Республіки».

Постанову передають до Президії Верховної Ради СРСР. Таким чином, етапи проходження «кримського питання» засвідчують про серйозність його підготовки і законодавчих структурах Росії, України, СРСР та вельми обґрунтоване законодавче оформлення передавання.

Всі учасники процесу діяли в рамках чинної на той час Конституції СРСР. Згідно з чинною Конституцією Президія Верховної Ради СРСР на своєму засіданні 19 лютого 1954 року розглянула пропозицію двох республік (Росії та України) у присутності Голови Президії Верховної Ради СРСР Кліма Ворошилова, голови Президії Верховної Ради РРФСР М. Тарасова, голови Президії Верховної Ради України Д. Коротченка та членів Президії Верховної Ради СРСР, зокрема Шарафа Рашидова, Отто Куусінена, Михайла Шверника та інших. В кожному з численних виступів акцентувалася увага на економічній доцільності цієї акції на кшталт: «Кримська область, як известно, занимает весь Крымский полуостров и территориально примыкает к Украинской республике, являясь как бы естественным продолжением южных степей Украины. Экономика Крымской области тесно связана с экономи-

кой Украинской республики», «По географическим и экономическим соображениям передача ... является целесообразной и отвечает...», «Учитывая общность экономики, территориальную близость и тесные хозяйственные и культурные связи...», «Украина и Крым тесно связаны общностью экономических интересов и территориальной близостью... Передача Крымской области в состав Украинской ССР несомненно еще более укрепит эти традиционные связи»...

19 лютого 1954 року Президія Верховної Ради СРСР одностайно ухвалила Указ «О передаче Крымской области из состава РСФСР в состав Украинской ССР» — «Учитывая общность экономики, территориальную близость и тесные хозяйственные и культурные связи между Крымской областью и Украинской ССР, Президиум Верховного Совета Союза Советских Социалистических Республик постановляет: «Утвердить совместное представление...»

У пресі указ було опубліковано 27 лютого. Проте остаточна законодавча ухвала Указу про передавання Криму Україні відбулася лише через два місяці — 26 квітня 1954 року. Згідно з чинним тоді законодавством, рішення про зміну існуючих кордонів між республіками за їхньою згодою могла ухвалити лише Верховна Рада СРСР. Закон було прийнято у відомій редакції, другим пунктом якої було зазначено: «Внести соответствующие изменения в статьи 22 и 23 Конституции СССР».

Наприкінці березня 1954 року під час роботи в Києві XVIII з'їзду КПУ у виступі з його трибуни перший секретар Кримського обкому Д. Полянський, зокрема, зазначив:

Сподівання очевидця

«Передача Крыма в состав Украинской республики, безусловно, положительно скажется на всестороннем и более быстром развитии Крымской области и будет содействовать дальнейшему развитию экономики Украины.

Трудящиеся Крымской области с исключительным удовлетворением встретили заявление секретаря ЦК КПУ тов. Кириченко о том, что со стороны правительства Украинской республики и ЦК КПУ будет уделено должное внимание дальнейшему развитию народного хозяйства Крыма и повышению материального благосостояния трудящихся области».

Дмитро Полянський у сподіваннях на економічну допомогу не помилився. Вже у перший рік підпорядкування Криму Україні вона була всебічною і значною, хоча й надавалася за рахунок зменшення фінансування капітального будівництва в інших областях. Швидко економічне піднесення всіх галузей виробництва вже в перше десятиріччя цього досі дотатийного регіону нашої держави — найпереконливіший доказ вирішального внеску українського народу в післявоєнне відродження тоді вскрай занепалого півострова, подальшим загосенням ран якого цікавився персонально Микита Хрущов, про що досі тут пам'ятають.

Віктор ХОМЕНКО.

Крим.

Через державну програму — до правової політики

За роки незалежності України вже сформовано четвертий склад Верховної Ради України — єдиного органу законодавчої влади в нашій державі. Незважаючи на те, що в його складі є представники різних партій і блоків, усі вони опинились нині, образно кажучи, в одному човні — парламенті. І зрозуміло, що всупереч певним політичним розбіжностям і установкам, які сьогодні нерідко визначають поведінку народного депутата України під час вирішення важливих питань законодавчої діяльності, всім їм доведеться, продовжуючи попередню думку, веслувати в один бік або різні. Безперечно, ефективніше в один — швидше досягнеш берега, а це означає — буде прийнято більше потрібних людям, суспільству і державі якісних законодавчих актів, а також — на основі закону, передусім за все Конституції України, сформовано правову систему суспільства, що як особливий феномен покликана регламентувати весь комплекс правових явищ суспільного життя. Тобто вона має взаємодіяти із багатонасипними економічною, політичною, ідеологічною, моральною та іншими суспільними системами. Саме правова система, як свідчить світовий досвід, спроможна мовою юридичних норм і відповідних механізмів забезпечити найефективніше регулювання суспільних відносин. Роль закону в умовах будівництва в Україні правової і демократичної держави повинна зростати. А це, в свою чергу, зумовлює значущість діяльності Верховної Ради України щодо законодавчого забезпечення існування суспільства і держави, встановлення належних відносин з іншими країнами світу та міжнародними організаціями.

Закони пишуть не юристи

За роки незалежності України Верховною Радою прийнято більш як 2300 законодавчих актів, які переважно мали економічну, соціальну і культурну спрямованість, стосувалися питань державного будівництва, міжнародної і зовнішньоекономічної діяльності, оборони, державної безпеки, соціального захисту людини, законності. Це досить значна кількість законів, якщо врахувати, що серед народних депутатів України попередніх трьох скликань юристів налічувалось не так вже й багато. А щоб підготувати потрібний і високоякісний закон, треба мати неабиякі юридичні знання, передусім не лише знати особливості законодавчого регулювання в тій чи тій сфері, юридичну техніку, а й уявляти, яке місце посідає закон в чинній законодавчій системі, передбачити перспективи її розвитку й визначати, чи відповідає даний нормативно-правовий акт міжнародним правовим стандартам (адже це досить

істотно під час розв'язання питань міжнародного співробітництва) тощо. Звичайно, брак юридичних знань певною мірою можуть допомогти ліквідувати і допомагають це зробити працівники структурних підрозділів апарату Верховної Ради України.

Створювати необхідну для України систему законодавства треба не спонтанно, а на наукових, планових засадах. І щодо цього в українського парламенту є певний досвід, якщо врахувати, що народні депутати України третього скликання в основу своєї діяльності поклали схвалену Постановою Верховної Ради України від 15 липня 1999 р. Державну програму розвитку законодавства до 2002 року. І незважаючи на те, що зазначену державну програму внаслідок об'єктивних і суб'єктивних причин виконано не повністю, це був досить важливий крок уперед на шляху системного і планомірного розвитку законодавства нашої держави.

Розробка в Інституті законодавства Верховної Ради України проекту Державної програми розвитку законодавства України до 2006 року надасть можливість народним депутатам України четвертого скликання, створеним парламентським комітетам і фракціям починати роботу не з чистого аркуша. Прийняття зазначеного проекту сприятиме плановості та послідовності в сфері законодавчої діяльності Верховної Ради України, створенню цілісної, узгодженої, науково обґрунтованої і гармонізованої з міжнародним правом системи законодавства України. Треба зазначити, що під час її підготовки проведено моніторинг виконання Державної програми розвитку законодавства України до 2002 року. Це передусім дало можливість врахувати ті законопроекти, які не було прийнято Верховною Радою, але вони не втратили актуальності. У програмі є й низка законопроектів, передбачених Концепцією розвитку законодавства України на 1997—2005 роки, яку свого часу теж було розроблено в інституті.

Сучасна програма, що збудована за новими принципами

Слід звернути увагу на те, що розробка і реалізація і Державної програми розвитку законодавства України до 2002 року, і Концепції розвитку законодавства України на 1997—2005 роки значною мірою забезпечили системне і планомірне формування законодавчої бази нашої держави.

Тому проект Державної програми розвитку законодавства до 2006 року треба розглядати як логічне продовження раніше зазначених робіт. Він має допомогти плановості та узгодженості законодавчої діяльності Верховної Ради України нинішнього, четвертого, скликання, створенню цілісної системи законодавства України та визначити пріоритети у цій сфері.

Названий проект сформовано з урахуванням напрямів розвитку законодавства, потреб його гармонізації з міжнародним, передусім правом Європейського союзу, асоційованим членом якого, як відомо, Україна планує стати у 2007 році, а повноправним — у

2011-му. Також хотілося б зазначити, що проект державної програми розроблено на ґрунті аналізу норм Основного Закону України та чинного національного законодавства з огляду на необхідність їх узгодження. Під час його підготовки особливу увагу звертали на застарілі законодавчі акти, прогалини та суперечності у правовому регулюванні відповідних суспільних відносин. Проект, з нашої точки зору, є реальним для виконання і передбачає прийняття законів, визначених Конституцією України, про внесення змін до чинних законодавчих актів, а також спрямованих на економічне реформування в Україні, забезпечення захисту прав і свобод людини і громадянина тощо. В ньому враховано пропозиції 18 парламентських комітетів третього скликання, окремих народних депутатів України, 36 міністерств, державних комітетів та інших органів державної влади. Крім того, в проект цього документа враховано прийняті Верховною Радою України закони, на які Президент наклав вето (за результатами діяльності парламенту третього скликання повернуто на повторний розгляд з пропозиціями глави держави 42 закони, серед них Цивільний, Господарський кодекси, закони про всеукраїнський референдум, про Кабінет Міністрів України (нова редакція) тощо), та більше 20 законопроектів, внесених на розгляд Верховної Ради України у другому та третьому читанні. Також до проекту державної програми увійшло 45 чинних законів, які потребують доопрацювання з урахуванням сучасних реалій і прийняття у новій редакції.

Інститут законодавства, аналізуючи чинне законодавство України, під час розробки зазначеного проекту свідомо відійшов від внесення великої кількості змін до чинних законів України — напівзаходів з розвитку системи національного законодавства. Винятком, проте, є шість законопроектів. Розгляд і прийняття інших законопроектів про внесення змін до законів України мають здійснюватися в процесі поточної законодавчої діяльності Верховної Ради України.

Інститут законодавства під час опрацювання пропозицій, що надійшли, ретельно їх розглянув, узагальнив і проаналізував. Чимало слухних пропозицій враховано, деякі відхилено. Зокрема, за результатами розгляду деяких пропозицій дійшли висновку, що чимало законопроектів дублюють один одного чи дуже близькі за предметом правового регулювання. Це проекти, наприклад, щодо правового регулювання питань кредитування, власності, інноваційної діяльності, природних монополій та ін. Крім того, проекти законів про правовий режим об'єктів комунальної власності, порядок передачі майна з державної у комунальну власність, про право власності на окремі види майна не включено до проекту державної програми, тому доцільніше врахувати їх у нормах нової редакції Закону України «Про власність» від 7 лютого 1991 року.

Водночас пропонується підготувати дев'ять законопроектів у сфері податкового законодавства й розробити Податковий кодекс України. Це насамперед пов'язано з багатьма склад-

нощами, що виникають у процесі прийняття кодифікованих нормативно-правових актів, адже звичайні закони для набрання ними чинності потребують менше зусиль і часу, а їх норми можна буде врахувати в зазначеному кодексі.

Структура проекту державної програми характеризується хронологічним і галузевим підходами. У ньому пропонується для розгляду та прийняття Верховною Радою України 353 законодавчі акти, з яких у 2002 році — 65, у 2003-му — 103, у 2004-му — 78, у 2005-му — 78, у 2006-му — 29. Як бачимо, найменше законів передбачено прийняти у 2002-му та 2006 роках — у час, коли проходять вибори нового парламенту та формується його керівництво. Крім того, передбачено резервні можливості Верховної Ради України, які можуть бути використані за потреби розгляду додаткової кількості законів.

Загальну кількість запланованих до прийняття законопроектів (353) визначено на ґрунті аналізу діяльності Верховної Ради України трьох попередніх скликань, який засвідчив, що в середньому за рік приймали 100—110 законодавчих актів. Ці цифри і було використано як базові.

Якщо вести мову про використання галузевого підходу, то варто зазначити, що передбачено прийняти 86 проектів законів з питань конституційного права, 9 — адміністративного, 27 — цивільного, 49 — аграрного, 35 — екологічного тощо.

Кодифікація має стати пріоритетною

Наступним важливим напрямом розвитку законодавства України, який враховано у проекті державної програми, є його систематизація, передусім шляхом кодифікації. До 2006 року передбачено, зокрема, прийняти наступні кодекси: Цивільний процесуальний, Кримінально-процесуальний, Кримінально-виконавчий, Кодекс законів про працю, Екологічний, Житловий, Адміністративний, Виборчий тощо. Всього проектом пропонується прийняти 20 кодифікованих актів.

Безумовно, прийняття проекту Державної програми розвитку законодавства України до 2006 року є не лише однією з вагомих умов створення незалежної законодавчої бази нашої держави, а й складовою формування і реалізації загальнонаціональної правової політики.

Вироблення юридичної політики як комплексу ідей, завдань і заходів, які втілюються в життя через право й у сфері його дії, сприятиме реформуванню та демократизації процесів, що відбуваються в державі і суспільному житті держави, зміцненню законності і правопорядку. До розробки основ правової політики як складової політики державної повинні бути залучені передусім Президент, Верховна Рада та уряд України, депутатський корпус, учені і практики. Державна програма розвитку законодавства України до 2006 року має стати важливим елементом правової політики нашої держави.

Віталій ОПРИШКО, директор Інституту законодавства Верховної Ради України, доктор юридичних наук, член-кореспондент НАН України.

ОГОЛОШЕННЯ

Правила та умови прийому

до Дипломатичної академії України при Міністерстві закордонних справ України на 2002/2003 навчальний рік

Дипломатична академія України при МЗС України — вищий навчальний заклад IV рівня акредитації оголошує набір слухачів на 2002/2003 навчальний рік.

До Дипломатичної академії приймаються громадяни України віком до 40 років, які мають вищу освіту та вільно володіють однією з іноземних мов.

Навчання здійснюється за спеціальністю «зовнішня політика» (ліцензія Міністерства освіти України № 115927 від 10.06.97 р.). Форма навчання — денна, термін — 1 рік.

Прийом до дипломатичної академії здійснюється за державним замовленням та на умовах індивідуального контракту про платне навчання.

За державним замовленням приймаються:

- співробітники Міністерства закордонних справ України, умови та порядок направлення яких на навчання до Академії визначаються внутрішнім нормативним актом міністерства;
- особи, які працюють в органах державної влади, займаються питаннями зовнішніх зв'язків України, мають стаж державної служби не менше як один рік, займають посади V — VII категорій, віком до 40 років, — за угодою-направленням цих органів та попереднім погодженням МЗС України.

Інші громадяни України приймаються на умовах індивідуального контракту про платне навчання.

Прийом іноземних громадян на навчання до Дипломатичної академії здійснюється на підставі міжурядових угод та договорів, укладених Академією з іноземними організаціями, навчальними закладами або громадянами.

Прийом заяв до Дипломатичної академії проводиться з 1 по 25 червня 2002 року. Вступники подають до Приймальної комісії такі документи:

- заяву на ім'я ректора;
- анкету (лист з обліку кадрів) встановлено-го зразка і автобіографію;
- копію диплому про вищу освіту та додаток до диплому;
- копію трудової книжки;
- угоду-направлення органів державної влади на навчання (для державних службовців);
- медичну довідку 086У;
- 4 фотокартки (по дві розміром 4х6 та 3х4) і конверт з поштовою маркою;
- паспорт, військовий квиток та диплом подаються особисто. Заяви усіх кандидатів на навчання попередньо розглядаються комісією МЗС України.

Вступні іспити проводяться з 1 по 10 липня 2002 року. Особи, які вступають до Академії, складають іспити;

- з сучасних міжнародних відносин та зовнішньої політики (усно);
- з іноземної мови (усно);
- з української мови (диктант).

Вступні іспити складаються державною мовою.

Початок занять — з 1 вересня 2002 року.

Слухачам, які виконали навчальну програму, склали державні іспити та захистили магістерську роботу, присвоюється кваліфікація «магістр зовнішньої політики» і видається диплом встановленого зразка.

Працевлаштування випускників Дипломатичної академії забезпечується органами державної влади або органами місцевого самоврядування, які направили їх на навчання.

Адреса Приймальної комісії Дипломатичної академії України при МЗС України : 04119, Київ-119, вул. Мельникова, 36/1, к. 445.

Телефони для довідок: 211-44-53, 211-45-46.

Постановленням Хозяйственного суда Днепропетровской области от 14.02.2002 г. Арендно-производственный завод деревянных изделий (код ОКПО 24425307) с. Партизанское, Днепропетровского р-на признан банкротом, открыта ликвидационная процедура.

Ликвидатором назначен арбитражный управляющий Кочижев Д. В., лицензия АА 047936. Справки по тел. 37-16-25.

НВП «НОМ» ЛТД

Зареєстроване виконавчим комітетом районної Ради м. Вінниця, код 13302553, реєстраційний № 185 від 09.10.1996 р. повідомляє про ліквідацію.

Адреса: Україна, м. Вінниця, вул. 50-річчя Перемоги, 12. Усі претензії приймаються протягом двох місяців за тел. (0432) 46-02-92.

ЛІКВІДАТОР БАНКУ "УКРАЇНА"

оголошує тендер з визначення банку-агента для здійснення виплат сум заборгованості кредиторам — фізичним особам Банку "Україна".

Тендер проводиться серед українських банківських установ.

Об'єктом тендера є право на виконання функцій платіжного агента понад 184 млн. грн., які Банк-агент зобов'язується виплатити майже 51 тисячі вкладників банку та іншим фізичним особам — кредиторам або перерахувати на їхні вкладні рахунки у порядку та терміни, визначені договором між Банком "Україна" та банком-агентом.

Умови тендеру:

I — найменша або безкоштовна вартість однієї банківської послуги за відкриття вкладних рахунків чи виплати коштів готівкою фізичним особам або перерахування належних їм коштів на вказані ними рахунки в інших банках;

II — найбільша процентна ставка, за якою розраховується оплата Ліквідатору за користування його коштами до їх виплати кредиторам або коштами, які не виплачені кредиторам у терміни, визначені Договором про співробітництво.

III — найвища ступінь відповідності розташування установ банку — агента мережі установ Банку "Україна" у сільських районах.

За рівності пропозицій за першою умовою, переможець визначається за другою умовою, за рівності пропозицій за другою умовою — на підставі третьої умови.

Банки учасники тендера повинні відповідати таким критеріям:

— бути платоспроможними відповідно до Інструкції НБУ "Про регулювання діяльністю комерційних банків";

— мати рейтингову оцінку за системою CAMEL не нижче ніж "3" за останньою комплексною перевіркою Національного банку України;

— мати мережу філій та установ більш як у половині сільських районів України.

Тендерна заявка і тендерна пропозиція на участь у тендері подаються у двох запечатаних конвертах з поміткою "Тендерна заявка", "Тендерна пропозиція" за адресою:

01025, м. Київ, пров. Рильський, 10.

Тендерна документація надається для ознайомлення претенденту в приміщенні банку або за письмовим запитом претендента надсилається електронною поштою чи видаються копії документів з відшкодуванням вартості їх виготовлення.

Кінцевий термін подання тендерної заявки та тендерної пропозиції — десятий день після опублікування цього оголошення.

Телефон для довідок: (044) 244-16-12

ЗАТ «Київхімпочтач»

оголошує збори акціонерів

на 27 червня 2002 року о 13.00 за адресою: м. Київ, вул. Вишгородська, 21 у приміщенні «Центральні курси ЦЮ», з порядком денним:

1. Звіт Голови Правління про підсумки господарської діяльності за 2001 рік.
2. Звіт ревізійної комісії.
3. Затвердження річного звіту та балансу за 2001 рік.
4. Про розподіл прибутку за 2001 рік та план розподілу прибутку на 2002 рік.

Правління ЗАТ «Київхімпочтач»

До уваги акціонерів

АТЗТ «Науково-виробниче об'єднання

«СОЗИДАТЕЛЬ»!

Правління АТЗТ «НВО «СОЗИДАТЕЛЬ» повідомляє, що 17 червня 2002 року о 16.00 за адресою: м. Дніпропетровськ, вул. Серова, 4 (3-й поверх), к.25, відбудуться річні загальні збори акціонерів. Реєстрація учасників зборів: з 15.15 до 15.45.

Порядок денний:

1. Звіт голови Правління про підсумки фінансово-господарської діяльності Товариства за 2001 рік.
2. Звіт та висновки Ревізійної комісії Товариства за 2001 рік.
3. Затвердження річного балансу Товариства за 2001 рік.
4. Визначення стратегії розвитку та затвердження основних напрямків діяльності Товариства на 2002 — 2003 р. р.
5. Перевибори голови Правління — генерального директора Товариства та членів Правління.
6. Внесення змін до Уставних документів Товариства.

Для участі у зборах потрібно мати: акціонерам — документ, що посвідчує особу; представникам акціонерів — доручення на право представництва на загальних зборах та документ, що посвідчує особу.

Довідки за телефонами: (8056) 778-54-15; 778-54-16.

Правління АТЗТ «НВО «СОЗИДАТЕЛЬ».

**До уваги акціонерів
ВАТ «Рівненафтобаза»**
Згідно зі ст.43 Закону України «Про господарські товариства» на пропозицію акціонера, що володіє більш як 10 відсотками голосів, порядок денний загальних зборів акціонерів ВАТ «Рівненафтобаза», що відбудеться 25 травня 2002 року об 11 годині за адресою: м. Львів, вул. Пластова,1, доповнено наступними питаннями:

- Про здійснення інвестицій до статутного фонду іншого суб'єкта господарювання.
- Про затвердження складу та вартості майна, що передаватиметься до статутного фонду іншого суб'єкта господарювання.

**Телефон для довідок:
(0362) 22-20-35.**
Рада директорів

Оголошення до уваги зацікавлених осіб Товариство з обмеженою відповідальністю «**АЗЗТ-Інструмент**» код ЄДРПОУ 31250757, м. Антрацит, Луганської обл., смт. Крепінське оголошує про реорганізацію шляхом приєднання до ЗАТ «АЗЗТ-Колор». Претензії приймаються протягом 60 днів з дати публікації оголошення.

Дирекція ТОВ «АЗЗТ-Інструмент».

Інформація про фінансово-господарську діяльність за 2001 рік, що публікується емітентом у друкованих виданнях			
Найменування емітента		Акціонерне товариство "Західно-Український комерційний банк"	
Код за ЄДРПОУ		09807862	
Номер свідоцтва про державну реєстрацію емітента		96	
Дата видачі свідоцтва про державну реєстрацію		31/03/1992	
Місцезнаходження (поштова адреса) емітента		79026, Львівська обл., Франківський р-н, м.Львів, Сахарова, 6.78	
		0322 972320	
Міжміський код та телефон		970837	
Факс		office@wucb.lviv.net	
E-mail		(найменування)	
Основні види діяльності (код)		Банківські операції	
96120		Інша комерційна діяльність	
84600		8829	
Кількість акціонерів		836	
Чисельність працівників у емітента на кінець звітного періоду		75086.7	
Статутний капітал (тис.грн.)		0.01	
Номінальна вартість простої акції (грн.)		7508666916	
Кількість простих акцій (шт.)		100.00	
Частка простих акцій у статутному капіталі (%)		0	
Кількість привілейованих акцій (шт.)		8'126'000.00	
Частка привілейованих акцій у статутному капіталі (%)		7 червня 2001	
Сумарна вартість непогашених облігацій за номінальною вартістю (тис.грн.)		м. Львів, вул. Сахарова, 78а	
Дата проведення останніх зборів акціонерів (для БАТ)			
Адреса, за якою звертатись з питань ознайомлення з річним звітгом емітента			
Дата початку виплати дивідендів (якщо вони будуть виплачуватись)			
Дата закінчення виплати дивідендів			
Дата початку виплати процентів за облігаціями		15 січня 2002	
Дата закінчення виплати процентів за облігаціями		16 жовтня 2002	
Дата погашення облігацій		16 жовтня 2002	
Юридичні особи, послугами яких користується емітент	Найменування	Місцезнаходження	Номер ліцензії (дозволу)
Реєстратор емітента	немає		
Зберігач цінних паперів	ТОВ"Росан-цінні папери"	Львів,вул.Пасічна, 135	АА № 240804
Депозитарій емітента	БАТ «Мікререгіональний Фондовий союз»	Київ, вул.Ветрова,7Б	АА № 240690
Торговці цінними паперами, з якими укладено договори на розміщення випусків цінних паперів	немає		
Юридичні особи, уповноважені емітентом продавати (купувати) його цінні папери	ТОВ"Росан-Цінні папери"	Львів,вул Пасічна, 135	АА № 240804
Юридичні особи, уповноважені емітентом виплачувати дохід за його цінними паперами	немає		
Аудитори (аудиторські фірми), які надають аудиторські послуги емітенту	"УкрЗахідАудит"	Львів, вул.Рутковича, 7, офіс 11а	№ 0541
Основні показники фінансово-господарської діяльності			
Найменування показника	Звітний	Період	Попередній
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) (тис.грн.)	93105.0		54549.0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг) (тис.грн.)	92797.0		72714.0
Чистий прибуток (збиток) (тис.грн.)	308.0		-18165.0
Необоротні активи (тис.грн.)	57569.0		40346.0
Оборотні активи (тис.грн.)	585252.0		284120.0
Довгострокові зобов'язання (тис.грн.)	143620.0		64026.0
Поточні зобов'язання (тис.грн.)	441640.0		203148.0
Частка чистого прибутку, яка спрямована на виплату дивідендів на привілейовані акції (тис.грн.)	0.0		0.0
Середньорічна кількість простих акцій (шт.)	7504299347.0		7508666916.0
Чистий прибуток, що припадає на одну просту акцію (грн.)	0.00000		0.00000
Дивіденди, нараховані на одну просту акцію (грн.)	0.00000		0.00000
Загальна сума коштів, витрачених емітентом на викуп акцій протягом періоду (тис.грн.)	103.0		617.0
Кількість акцій, викуплених емітентом протягом періоду (шт.)	10308497		61701448
Загальна сума коштів, витрачених емітентом на викуп облігацій протягом періоду (тис.грн.)	0.0		0.0
Сума сплачених відсотків за облігаціями (тис.грн.)	0.0		0.0
Кількість облігацій, викуплених емітентом протягом періоду (шт.)	0		0
Рішення про виплату дивідендів буде розглядатись на загальних зборах акціонерів, які відбудуться 17 травня 2002 року.			
Відсотки по облігаціях серії А виплачуються рівними частинами 15/01/2002, 15/04/2002.			
Відсотки пооблігаціях серії В виплачуються 15/01/2002, 15/04/2002, 15/07/2002.			
Відсотки по облігаціях серії С виплачуються 15/01/2002, 15/04/2002, 15/07/2002, 16/10/2002.			

Баланс		
АБ "Старокиївський банк" по состоянию на 01 января 2002 г.		
АКТИВ	ПАССИВ	гривна
1. Касса: — в национальной валюте — в иностранной валюте	1. Уставной фонд 2. Резервный фонд 3. Другие фонды и средства, приравненные к ним	7 422 229 2 645 417 4 445 767
2. Корсчета: — в НБУ — в других банках	4. Корсчета других банков: — в национальной валюте	0
3. Кредиты,выданные банком — краткосрочные / не учитывая кредиты в валюте/ — кредиты,выданные банком в валюте	5. Расчетные и текущие счета клиентов в национальной валюте 6. Депозиты юридических лиц в национальной валюте 7. Вклады граждан в национальной валюте	28 744 142 185 000 1 195 796
4. Основные средства и капиталовложения	8. Срочные депозиты в иностранной валюте	13 320 302
5. Обязации внутреннего государственного займа	9. Средства клиентов в иностранной валюте	1 797 721
6. Межбанковский кредит (размещенные средства)	10. Межбанковский кредит (привлеченные средства)	0
7. Дебиторы	11. Кредиторы	2 915 056
8. Расчеты с бюджетом	12. Валютная позиция	5 658 886
9. Эквивалент валютной позиции	13. Прибыль	4 110 656
10. Прочие активы	14. Прочие пассивы	1 611 539
ВСЕГО ПО АКТИВУ	ВСЕГО ПО ПАССИВУ	74 052 510
Звіт про фінансові результати АБ «Старокиївський банк» на 01 січня 2002 року		
Рядок	Найменування статті	За 2001 рік (тис.грн)
1.1	Процентний дохід	7629
1.2	Процентні витрати	(3454)
1	Чистий процентний дохід	4175
2.1	Комісійний дохід	2834
2.2	Комісійні витрати	(237)
2	Чистий комісійний дохід	2597
3	Дивідендний дохід	-
4	Чистий торговельний дохід	78
5	Прибуток/збиток від інвестиційних цінних паперів	-
6	Прибуток від довгострокових вкладень в асоційовані компанії й дочірні установи та інших інвестицій	-
7	Інший операційний дохід	3
8	Операційний дохід	6853
9	Загальноадміністративні витрати	(1318)
10	Витрати на персонал	(590)
11	Прибуток від операцій	4944
12	Витрати на безнадійні та сумнівні борги	(420)
13	Прибуток до оподаткування	4524
14	Податок на прибуток	(414)
15	Прибуток після оподаткування	4110
16	Непередбачені доходи/витрати	-
17	Чистий прибуток/ збиток банку	4110
Голова Правління Головний бухгалтер		Яременко Ю. В. Спиридонова К. А.

Постановою Арбітражного суду м. Києва від 26.10.99 р. та Ухвалою Суду від 12.12.2000 р. у справі № 15-420 визнана банкрутом Виробничо-комерційна фірма «Граніт» (юридична адреса: м. Київ, пров. Польовий, 7; код ЄДРПОУ 13684336, р/р 260010046400 в АКБ «Брокбізнесбанку» м. Києва, МФО 300249). Ліквідатором призначено арбітражного керуючого Оксанича В. Е. (ліцензія від 19.10.01 р. № 047897).

Постановою № 15-06-6 від 20.02.2002 р. господарський суд м. Києва (01030, м. Київ, вул. Б. Хмельницького, 44-в) визнав банкрутом ДП Дочірнє підприємство з 100% іноземним капіталом «Антира-Київ» (м. Київ, пр-кт Героїв Сталінграда, 2), розрахунковий рахунок № 260023640 в 3-ій філії АПІБ «Аваль» м. Києва, МФО 322960, код 20033390. Ліквідатор Дударенко Алла Анатоліївна, ліцензія № 249959 від 19.10.2001 р. (04050, м. Київ, вул. Тургенєвська, 71, оф. 314).

Приватне підприємство «Техенергокомплект» ліквідується. Претензії приймаються протягом двох місяців з дня опублікування оголошення за адресою: м. Старокостянтинів, вул. 26 Бакинських комісарів, 1/1.

Втрачену печатку Сухинської філії КМВП «КВАЦ» ідентифікаційний код № 26033592 вважати недійсною.

ТОВ «ТРАНСОПТ» — код ЄДРПОУ 30919221 ліквідується. Претензії приймаються протягом 2-х місяців за адресою: м. Львів, вул. Шафарика, 16/68.

Товариство з обмеженою відповідальністю «Рінон» ідентифікаційний код 24086408, реорганізується в Приватне підприємство «Рінон».

Постановою № 24/441-6 від 30.01.2002 р. господарський суд м. Києва (01030, м. Київ, вул. Б. Хмельницького, 44-в) визнав банкрутом ДП «Медістар Фарма Інк» (Київ, вул. Червоноармійська, 94), розрахунковий рахунок № 2600300064 в АБ «Синтез» м. Києва, МФО 322711, код 23507167. Ліквідатором призначено Дударенко Аллу Анатоліївну, ліцензія № 127 від 24.10.2000 р. (02050, м. Київ, вул. Тургенєвська, 71, оф. 314, тел. 536-08-62).

Балансовий звіт БАТ "Корал-Банк" м.Київ на 01.04.2002р.			
Рядок	Найменування статті	01.04.2002р	(тис.грн.) 01.01.2002р
АКТИВИ			
1.	Кошти та залишки в НБУ	55	992
2.	Казначейські та інші цінні папери, що рефінансуються НБУ та цінні папери, емітовані НБУ	0	0
3.	Кошти в інших банках	2003	4512
4.	Цінні папери на продаж	136	0
5.	Кредити та заборгованість клієнтів	19553	18325
6.	Інвестиційні цінні папери	0	0
7.	Довгострокові інвестиції до асоційованих компаній і дочірніх установ	0	0
8.	Основні засоби та нематеріальні активи	2570	2997
9.	Чисті нереалізовані доходи від похідних фінансових інструментів	0	0
10.	Нараховані доходи до отримання	402	155
11.	Інші активи	421	347
12.	Усього активів	25140	27328
ЗОБОВ'ЯЗАННЯ			
13.	Кошти банків	3150	5500
14.	Кошти клієнтів	2719	4060
15.	Інші депозити	0	0
16.	Боргові цінні папери емітовані банком	0	0
17.	Чисті нереалізовані витрати від похідних фінансових інструментів	0	0
18.	Нараховані витрати до сплати	62	13
19.	Інші зобов'язання	1163	955
20.	Усього зобов'язань	7094	10528
ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ			
21.	Статутний капітал	11259	11259
22.	Капіталізовані дивіденди	0	0
23.	Акції, викуплені в акціонерів	0	0
24.	5900	0	0
25.	6-7 кл.	41	206
26.	Емісійні різниці	0	0
27.	Резерви	331	331
28.	Результати переоцінки	567	567
29.	Нерозподілений прибуток у тому числі,	5847	4437
30.	Сума переоцінки при вибутті необоротних активів	0	0
31.	Усього власного капіталу	18045	16800
32.	Усього пасивів	25139	27328
Голова правління Головний бухгалтер		Яківчук О.Є. Плахтійенко О.І.	

Звіт про прибутки та збитки БАТ "Корал-Банк" м.Київ станом на 01.04.2002р.		
Символ	Стаття доходів	(тис.грн.) Усього
60	Доходи	2770
601	Процентні доходи	1077
602	Процентні доходи за коштами, розміщеними в інших банках	35
604	Процентні доходи за кредитами суб'єктам господарської діяльності	1021
605	Процентні доходи за кредитами фізичним особам	19
61	Процентні доходи за цінними паперами	3
611	Комісійні доходи	108
62	Комісійні доходи за операціями з клієнтами	108
63	Результати від торговельних операцій	4
639	Інші банківські операційні доходи	4
64	Інші банківські операційні доходи	4
649	Інші небанківські операційні доходи	1577
68	Інші небанківські операційні доходи	1577
	Непередбачені доходи	
70	Витрати	2729
701	Процентні витрати	166
702	Процентні витрати за коштами, отриманими від інших банків	118
709	Процентні витрати за коштами до запитання суб'єктів господарської діяльності	42
71	Інші процентні витрати	6
710	Комісійні витрати	1
73	Комісійні витрати	1
739	Інші банківські операційні витрати	295
7397	Інші банківські операційні витрати	295
74	Штрафи, пені, що сплачені за банк.операціями	0
740	Інші небанківські операційні витрати	2115
7401	Витрати на утримання персоналу	208
74011	Основна і додаткова заробітна плата	191
741	Внески на державне соціальне страхування	17
7419	з них: збір на соц.страхув. на випадок безробіття	1
742	Сплата податків та інших обов'язкових платежів крім податку на прибуток	3
7423	Сплата інших податків та обов'язкових платежів крім податку на прибуток	3
7429	Витрати на утримання основних засобів та нематеріальних активів	90
77	Витрати на утримання власних основних засобів та нематеріальних активів	1
770	Амортизація	89
772	Інші експлуатаційні та господарські витрати	77
79	Витрати на телекомунікації	12
	Супутні небанківські операційні витрати	3
797	Інші небанківські операційні витрати	1722
799	Штрафи, пені, що сплачені за госп.операціями	0
	Відрахування в резерви та списання безнадійних активів	140
	Відрахування в резерви під заборгованості інших банків	109
	Відрахування в резерв під сумніву	31
	Прибуток (збиток) до сплати податку	52
	Податок на прибуток	12
	Чистий прибуток (збиток)	41
Голова правління Головний бухгалтер		Яківчук О.Є. Плахтійенко О.І.

ПІСЛЯ ВИХІДНИХ

Телефонна облога

ГАРЯЧА ЛІНІЯ

До 30 градусів у затінку, порівняно з тим, що інколи відбувається на традиційних «гарячих лініях» урядовців, — це не спека. Про це подумалося, коли голова Державного комітету з інформаційної політики, телебачення та радіомовлення України Іван ЧИЖ відповідав на телефонні дзвінки громадян.

Більш як годину тривала телефонна облога абонентів, обурених надмірною русифікацією теле- і радіопростору, низьким рівнем професійної майстерності вітчизняних дикторів. Киянка Галина Кокоріна наполягала пояснити причини появи на телеекранах російських телеведучих Кисельова і Молчанова, котрі, на її думку, витісняють тих, «у кого болить дужче». Вона розмовляє російською і вважає нісенітницею заяви про українців, які не розуміють рідної мови. За мить до цього абонент з Хмельницького обурювався тим, як рекламують пиво: неодмінно п'ють африканці, і виходить, ні-

би ми —непитуші або не маємо свого власного напою. Про засмічення ефіру російськими низькоштибними шансонами, комерційною рекламою, сценами насильства і брутальною порнографією говорили киянки Таміла Усачова та Євгенія Сайко. Враження таке, що до телефону дісталися мітингуєчі. Пенсіонерка Валентина Продан уже не конститує, а узагальнює: що це, як не вміле відволікання уваги громадськості від аналізу соціально-політичних подій, правового, християнського, культурного виховання!

Іванові Сергійовичу все відомо, хоч на цій посаді він менше трьох

місяців. Він погоджується з усіма, дякує за те, що «порушили питання», щось «бере до відома», а щось терпляче роз'яснює. Справді, кваліфікація деяких вітчизняних виробників бажає багато кращого, а держава не може заборонити комерційним телеканалам запрошувати до себе фахівців-варягів. Авжеж, засилаючи радіопростору іноземними поп-зірками пригнічує, але це явище тимчасове — присутні на «гарячій лінії» президент Національної радіокомпанії Віктор Набруско і генеральний директор «Укрінформу» Віктор Чамара підтверджують наявність у Києві чудового Будинку звукозапису. Але, судячи з невгамовної телефонної слухавки, цього недостатньо: «Знову понти для приїжджих», — каже хтось з «мітингуєчих».

У Івана Чижачи поки що достатньо аргументів для того, щоб тримати облогу: його відомство вже

розробило проект Концепції інформативної політики, вживає заходів з виконання указу Президента стосовно захисту моралі на телебаченні, подало в уряд пропозиції щодо змін у торгівлі та оподаткуванні книгопродакції. І взагалі, Іван Сергійович має вигляд ділової, оптимістичної людини. Ідея організувати у прямому ефірі передачу під умовною назвою «Зворотний зв'язок» викликала побоювання Івана Сергійовича, що вона матиме мітинговий характер. Адже чим не репетиція такої програми його «гаряча лінія», на якій лівову частку часу було присвячено все-таки розв'язанню пенсійних, майнових, соціально-побутових і навіть історичних проблем. Бо є, виявляється, серед нас і такі, хто вважає, що кінець монголо-татарам влаштували не на Куликівому полі, а на українській річці Синя Вода.

Сергій ВЛАД.

ФЕСТИВАЛІ

Заспівала мати, підхопили діти

Всеукраїнський фестиваль сімейної творчості «Родинні скарби України» відбувся у столичному театрі оперети. Мета цього заходу, організованого Держкомітетом України у справах сім'ї та молоді, — відродження та збереження народних традицій, сприяння духовному і культурному розвитку осередка суспільства.

Символічно, що на початку пісню лунало багато голосів великої сім'ї Наконечних-Савченків з Чернігівщини. Берегиня роду — Галина Василівна — 40 років на сцені. В їхньому ансамблі «витьохкує» вже четверте покоління.

Родинна творчість багатьох учасників фестивалю (а було 20 родин) давно вийшла за межі домашньої самодіяльності. Приміром, дуети Карнафелів з Хмельницької області та Раховських із Закарпаття — лауреати популярного міжнародного фестивалю «Мотив для двох сердець». Ансамбль «Дністровські зорі» з Одещини своїми запальними сюїтами перевершив колективи Болгарії, Польщі, Білорусі й Росії.

Фестивалю передував IV тур естафети «Україна — сім'я єдина», що стартувала 15 травня 2001 року в Ужгороді. В її рамках проводилися конкурси серед молодих подружніх пар, сімейної творчості, вшанування трудових династій, надавалася матеріальна допомога багатодітним та малозабезпеченим родинам, дитячим будинкам, школам-інтернатам тощо. П'ятий тур естафети проводитиметься у Черкаській області.

Людмила ОПАНАСЕНКО.

На знімку: учасники фестивалю.

Фото Валерія СОЛОВЙОВА.

СПОРТ

Словацький триумф

Хокей. У Швеції триумфом збірної Словаччини завершився чемпіонат світу. У фіналі словаки перемогли росіян — 4:3. У поєдинку за третє місце шведи взяли гору над фіннами — 5:3.

На рівних з олімпійськими чемпіонками

Футбол. У черговому відбірковому матчі чемпіонату світу жіноча збірна України на полі стадіону ЦСКА у столиці приймала олімпійських чемпіонів Сіднея-2000 —футболісток Норвегії. Підопічні Анатолія Пісковця добилися почесної нічиєї — 1:1. Рахунок на 53-й хвилині відкрила Сольвейг Гулбрандсен. А через сім хвилин наша Галина Михайленко метрів з 25 влучно пробила штрафний. Українки були ближчі до перемоги. На 73-й хвилині «постріл» здалеку Наталки Зінченко відбила штанга. Але й такий результат можна сміливо занести до активу. Він рівноцінний перемозі чоловічої збірної, скажімо, над бразильцями або французами.

Не опанували «творів» Бажана

Чемпіонат країни. Вища ліга. 22-й тур.

«Поліграфтехніка» — «Дніпро». 2:6. 4 700 глядачів. **Голи:** Сахно, 69, Жилін, 80 — Полтавець, 1, 21, Мазяр, 38, Максимюк, 57, Слабишев, 71, 89.

«Шахтар» — «Металург» М. 2:0. 22 000. Зубов, 31, з пенальті, Левандовський, 57.

«Динамо» — «Таврія». 0:0. 7 000.

«Закарпаття» — «Металург» Зп. 0:1. 3 100. Лодебадзе, 41.

«Ворскла» — «Металіст». 1:1. 8 000. Баланчук, 70 — Пушкунца, 48.

«Кривбас» — «Арсенал». 1:0. 8 500. Мусолітін, 78, з пенальті.

«Карпати» — «Металург» Д. 0:1. 5 200. Шищенко, 29.

«ДИНАМО» — 56 очок, «ШАХТАР» — 54, «МЕТАЛУРГ» Д — 35, «Дніпро» — 34, «Металург» Зп, «Металіст» — по 32, «Карпати» — 27, «Кривбас» — 26, «Таврія» — 25, «Поліграфтехніка» — 23, «Металург» М — 22, «Закарпаття», «Ворскла» — по 19, «Арсенал» — 18.

Як бачимо, боротьба за лідерство раптом загострилася з новою силою. Після того, як динамівці вдома не змогли опанувати «творчість» 21-річного сімферопольського воротаря Ігоря Бажана. Хоча кияни і мали вдосталь моментів для успіху, виграти їм завадив насамперед непоступливий воротар.

Віктор БРАНИЦЬКИЙ.

ФОТОФАКТ

Фото
Олександра СИНІЦІ
(УНІАН).

Переможницею Всеукраїнського конкурсу «Міс фото 2002» стала учениця 11 класу одного з київських ліцеїв Дарія Петренко. Цей титул виборювали 12 дівчат віком від 14 до 23 років.

«Забувши всі кривди й жалі...»

ЗНАЙ НАШИХ

«Мистецтво одного села» — так називалася всеукраїнська культурно-мистецька акція, яка відбулася у Києві, в Українському домі. Гостями столиці були самодіяльні артисти, майстри-

умільці з села Валяви Городищенського району, що на Черкащині.

Від ділів-прадідів своїх, через війни і голодомори перейняли і донесли валявці у нове тисячоліття давні

ремесла, материну пісню. І за віршованими рядками свого ж таки поета — Олексія Лищенко, «забувши всі кривди й жалі», привезли свої скарби до Києва. Чудова виставка народних промислів, концерт самодіяльних майстрів стали окрасою

мистецьких акцій Українського дому. Шкода лише, що крім невеликої групи черкаського земляцтва, кияни не проявили зацікавленості «почистити духовну криницю свою...»

Лідія ТИТАРЕНКО.

Черкаська область.

ОГОЛОШЕННЯ

АКБ «ІНВЕСТБАНК»

повідомляє про перенесення дати проведення загальних зборів акціонерів банку з 24 травня 2002 р. на 21 червня 2002 року. Час та адреса проведення зборів не змінюються. Також **повідомляємо** про зміни у порядку денному загальних зборів у зв'язку з відбувшимися рухом акцій на вторинному ринку.

Порядок денний:

1. Звіт голови Правління банку про роботу у 2001 році.
2. Затвердження заключення ревізійної комісії банку за результатами роботи у 2001 році.
3. Затвердження річного звіту, зовнішнього аудиту балансу банку за результатами роботи у 2001 році.
4. Затвердження змін до статуту банку з урахуванням руху акцій на вторинному ринку.
5. Розподілення прибутку та дивідендів за 2001 рік.
6. Зміни в персональному складі членів Спостережної ради.

Реєстрація акціонерів проводиться з 13.00 до 14.45 за місцем проведення зборів.

Для участі у зборах потрібно мати документ, що посвідчує особу, а для представників акціонерів — дозвільня.

Правління АКБ «ІНВЕСТБАНК»

Комбінат друку видавництва «Преса України».
03047, Київ-47, проспект Перемоги, 50.
Фотоформи виготовлено в КЦ редакції газети «Голос України»
Зам. 0311084.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Адреса редакції: 03047, Київ-47, ул. Нестерова, 4.
ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-84-92;
телефакс — 224-72-54;
відділ реклами — 449-72-53, 441-89-34, 441-89-44;
телефакс — 449-85-62.

E-mail: mail@golos.com.ua — загальний
reklama@golos.com.ua — відділ реклами
let@golos.com.ua — відділ листів
foto@golos.com.ua — відділ ілюстрацій

Голос України
ГАЗЕТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Редактор номера Леонід БРОВЧЕНКО.

Редколегія:
Сергій ПРАВДЕНКО,
Леонід БРОВЧЕНКО,
Анатолій ГОРЛОВ,
Віталій ЖЕЖЕРА,
Іван ІЛЛЯШ,
Людмила КОХАНЕЦЬ,
Анатолій МАРЦИНОВСЬКИЙ,
Світлана ПИСАРЕНКО,
Віталій СУДДА.

Internet: http://uamedia.visti.net/golos

- За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
- Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
- За точність викладених фактів відповідальність несе автор.
- Рукописів не повертаємо.
- Листування з читачами — тільки на сторінках газети.
- При використанні наших публікацій посилання на «Голос України» обов'язкове.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання—
КВ № 1 від 26.05.1994 р.

Газета виходить 5 разів на тиждень
(крім неділі й понеділка)
українською і російською мовами.

Передплатні індекси: для індивідуальних передплатників —
40224, для підприємств і організацій — **60955**. Загальний
тираж **159000**.